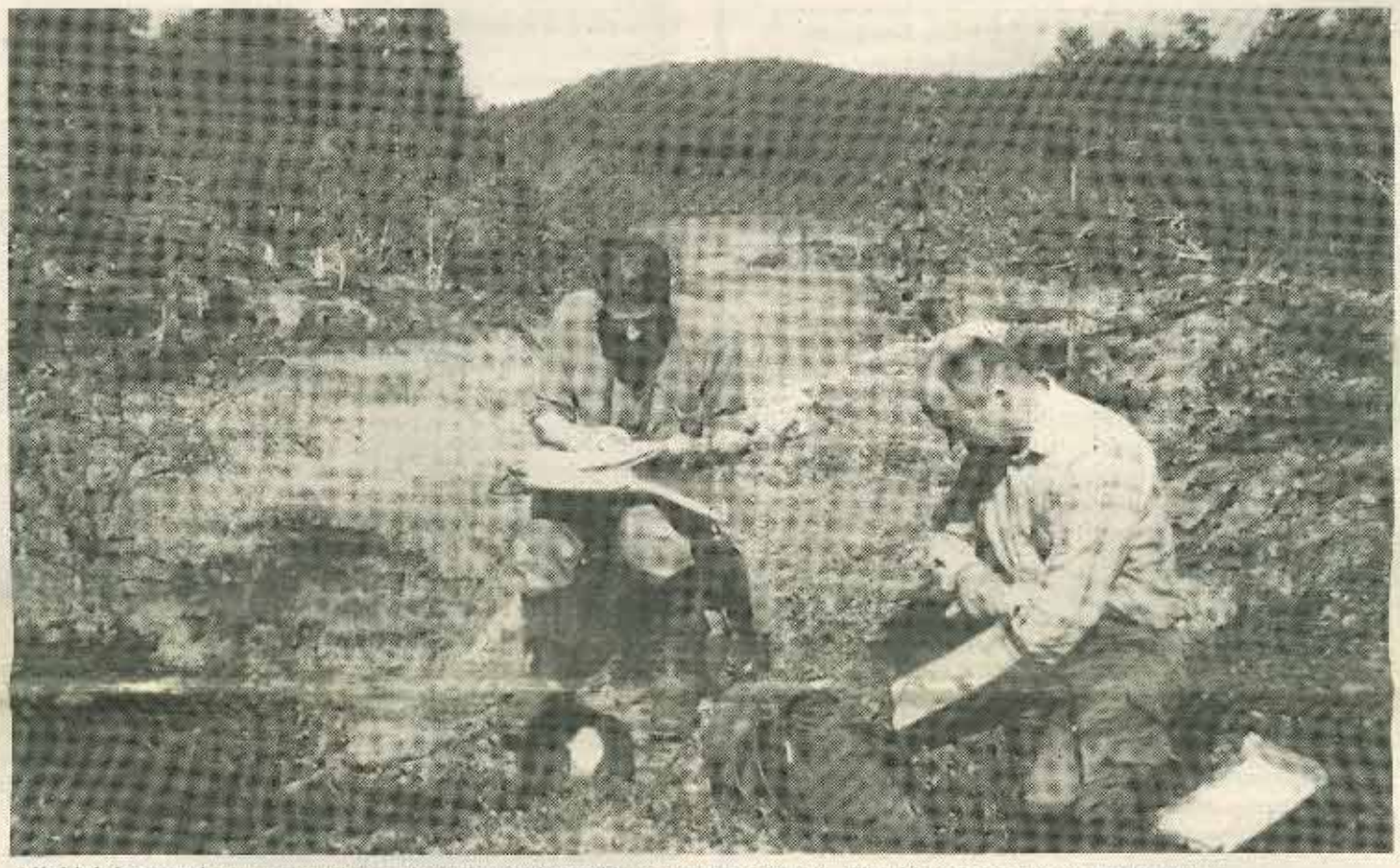
TUNTURILATU

LAPINKÄVIJÄN LEHTI ● JULKAISIJA TUNTURILATU RY ● N:o 1/1995

415/ /008 0009490000MMM
LAAKSO SIRKKA MMM
STURENKATU 9A2
00510 HELSINKI 51 MMM

Puheenjohtajan tähdenvälit

Tunturiladun 49:nnen toimintakauden alkaessa on vielä tuoreessa muistissa menneen vuoden monet varsin suuritöiset tapahtumat. Useiden eri tilaisuuksien yhteydessä järjestömme oli yleisölle näkyvästi esillä retkeilyyn panostavan toimintansa johdosta. Uskon sen antaneen myönteisen kuvan toiminta-ajatuksemme toteuttamisesta.

Allekirjoittanut ja Hannu Maula siellä jossakin tutkimassa Erä SM-94 -kilpailumaastoa. Kuva Marita Maula

★

Menneen kiireisen vuoden lopulla sattui silmiini erään joululehden kirjoitus, jossa tarkasteltiin kiireen olemusta seuraavasti: "Kiireestä yleensäkin on tullut eräänlainen tärkeyden ja arvon mittari. Mitä kiireisempi ihminen on, sitä tehokkaampana häntä pidetään." Tajutessamme tämän harhan, osaisimme varmasti entistä paremmin antaa arvon erämaittemme rauhalle ja nauttia luonnosta niin Lapissa kuin kotiseuduillammekin.

★

Viime vuonna toteuttamamme Erävaelluksen SM-94 kilpailujen järjestelytehtävät olivat jälleen mahtava näyttö tunturilatulaisten talkoohengestä ja taidosta suoriutua vaativistakin haasteista. Kilpailijoilta saamamme palautteen perusteella onnistuimme tehtävässämme erittäin hyvin. Kilpailu oli retkeilijöiden retkeilijöille järjestämä, kuten erään maaliin tulleen partion jäsenet totesivat.

Lämpimät kiitokseni teille kaikille kilpailujen onnistumiseen vaikuttaneille tunturilatulaisille ja yhteistyökumppaneillemme.

Tiedottamisen merkitys eri työntekijäryhmien välillä kasvaa tällaisen työmäärältään suuren ja vaativan tapahtuman järjestämisen yhteydessä. Valtakunnallisen mestaruuskilpailun ollessa kysymyksessä, korostuu kilpailijoiden suorituksiin vaikuttavien kilpailusalaisten näkökohtien huomioonottaminen. Tällaisten seikkojen tiedottamisella vältymme "salailun" aiheuttamilta hämmingeiltä.

★

Viime lokakuussa kavtsilaiset järjestivät meille mieliin jääneen syyskokous- ja susiaistilaisuuden Kisakallion urheiluopistolla. Valittu paikka ympäristöineen ja hyvin suoritetut järjestelyt antoivat viihtyisät puitteet yhdessäolollemme. Oli ilahduttavaa nähdä joukossamme runsaasti vanhempiakin väärtejä. Kokouksen osanottajia kirjattiin yli 170 henkeä, mikä osaltaan kertoo jäsenkunnan kiinnostuksesta järjestöämme Ja sen toimintaa kohtaan. Iltajuhlassa saimme mm. kuulla ja nähdä "kivenkovaa kulttuuria" seitsemän veljeksen voimin. Lämpimät kiitokseni teille kavtsilaiset ja kaikille mukana olleille miellyttävästä syksyisestä viikonlopusta.

★

Alkanut vuosi on Tunturiladussa koulutuspainotteinen. Kurssien ohjelmat sopivat niin vasta-alkajille kuin kokeneemmillekin. Kerhot toimivat kurssien järjestäjinä, mutta niihin voivat osallistua kaikki Tunturiladun jäsenet. Kun Tunturiladun jäsenistä kerhoihin kuuluu noin puolet, on esimerkiksi tällainen kurssitilaisuus kerhoihin kuulumattomille hyvä tilaisuus tutustua toisiin samanhenkisiin ihmisiin. Yhteiset tilaisuudet ovat myös suurimerkityksisiä tiedonvälittäjinä.

★

Ensi vuonna Tunturilatu täyttää 50 vuotta. Pyrimme juhlistamaan sitä erilaisin retkeilyllisin tapahtumin, tehden järjestöämme samalla tunnetuksi retkeilyväelle ja muille asiasta kiinnostuneille ihmisille. Toivon jäsenten osallistuvan runsaslukuisesti näiden tilaisuuksien järjestämiseen. Historiikkityöryhmän jäsenet tulevat kääntymään puoleenne, jotta saamme yksien kansien väliin mahdollisimman laaja-alaisen koosteen Tunturiladun 50-vuotistaipaleelta.

★

TUNTURILATULAISET
Miellyttävää puuhastelua teille kaikille harrastustenne parissa. Liikutaan tämäkin vuosi puhtaan liikunnan puolesta ja turvallisesti tuntureillakin.

Kyösti Lamminjoki

KOKOUSKUTSU

TUNTURILATU ry:n kevätkokous pidetään lauantaina 6.5.1995 klo 13.00 alkaen Helsingissä Kampin palvelukeskuksessa (Salomonkatu 21 B).

Kokouksessa käsitellään sääntöjen 7§:n kevätkokoukselle määräämät asiat.

Päätetään Tunturisusijärjestelmän uusien sääntöjen voimaantuloajan muuttamisesta.

Kokouksen jälkeen metsähallituksen Ylä-Lapin luonnonhoitoalueen aluejohtaja Pertti Veijola esitelmöi metsähallituksen toiminnasta Lapissa.

TERVETULOA Johtokunta

Kokouskahvit klo 12.30 alkaen ja sen onnistumiseksi tulee ilmoittautua osallistumisesta Marita Maulalle, puh. 90 - 743246.

TUNTURILATU RY

JOHTOKUNTA

Kyösti Lamminjoki, puheenjoht. Graniittitie 15 as 21, 00710 HELSINKI, p.k. 90-376 845

Eero Hämäläinen, varapj. kansainväliset asiat, Väinämöisenk. 29 B 17, 00100 HELSINKI, p.k. 90-498 741

Irma Hulkkonen, kerhotoiminta, Ruokkeentie 324, 40220 KESKI-PALOKKA, p.k. 941-311 0790, p.k. 949-643 478

Marja-Liisa Mäki, saamelaistoimikunta, Matti Alangontie 5 B 15, 13130 HÄMEENLINNA, p.k. 917-6759061

Antti Nikula, järjestötoimikunta, Isotalonkuja 10, 23100 MYNÄMÄKI, p.k. 921-430 7028

Marjut Nummela, nuorisoasiat, Pinolaaksonkatu 10 G, 60320 SEINÄJOKI, p.k. 964-4238183, p.t. 964-419 8111

Tapani Paavola, Susiaisten 1996 organisointi, Kupittaank. 56, 20700 TURKU, p.k. 921-517 982

Raili Partanen, retkitoimikunta, Taivaanpankont. 21 D, 70200 KUOPIO, p.k. 971-282 4427

Veijo Taavitsainen, susivaliokunta, Suontaustankatu 13, 48720 KYMI, p.k. 952-812 49

TOIMIHENKILÖT

Antti Karlin, toimitussiht. Sundholmantie 194, 23500 UUSIKAUPUNKI, p.k. 922-841 4418

Marita Maula, sihteeri, Ylipalontie 1 D, 00670 HELSINKI, p.k. 90-743 246

Eila Vilen, jäsensiht. Forsbackant. 8, 01760 VANTAA, p.k. 90-897 237

Oili Virtanen, rahastonhoit. Laajavuorenrinne 3 A 7, 01620 VANTAA, p.k. 90-891 732

KIINTEISTÖT

Susikyrö Enontekiö / Susi-Talas Inari / Susi-Kiisa Utsjoki, Kärrikaltio, Inkoo (Kavtsin hallinnassa). Rakennuspäällikkö Seppo Björkengren, Partaharjuntie 60, 76100 Pieksämäki, pk 958-420083

SUSIVALIOKUNTA

Pj. Väinö Martikainen, Atomikatu 5 A 3, 33720 Tampere, pk. 931-184148. Jäsenet: Marita Maula (siht.), Jorma Alapuranen, Olli Mettälä, Eila Mäntynen, Salli Oikari ja Veijo Taavitsainen.

TUNTURIKERHOT

OKTA (1) Kajaani
Pj. Raimo Pahkala, siht. Anja Mustonen, Erätie 20 as 15, 87200 Kajaani pk. 986-627946

KUOKTE (2) Hyvinkää-Riihimäki
Pj. Juhani Harju, siht. Maija-Leena Salmi, Viertolankatu 19, 05800 Hyvinkää, pk. 914-414 494.

KOLBMA (3) Tampere
Pj. Jorma Laine, siht. Lassi Lindell, Mustalahdenk. 13 C 42, 33210 Tampere, pk 931-2233 253.

NJEALLJE (4) Pieksämäki-Mikkeli-Varkaus
Pj. Esko Aalto, siht. Ritva Kylliäinen, Koskik. 10, 50100 Mikkeli pk. 955-164976

VIHTTA (5) Vaasa
Pj. Marjut Nummela, siht. Kaija Marjapori, Keskuskatu 18, 65320 Vaasa, puh. 961-3153513

KUHTTA (6) Helsinki, Vartiokylä
Pj. Esa Huttunen, siht. Marja-Terttu Hakkarainen, Kastelholmantie 1 C 19, 00900 Helsinki pk. 90-331602

TSIETSA (7) Iisalmi
Pj. Raili Partanen, Taivaanpankontie 21 D, 70200 Kuopio, puh. 971-2824427, siht. –.

KAVTSI (8) Helsinki
Pj. Jorma Alapuranen, siht. Hannu Maula, Ylipalontie 1 D, 00670 Helsinki pk. 90-743246

OVTSI (9) Jyväskylä
Pj. Lauri Kuukkanen, siht. Aulikki Kuukkanen, Sarakuja 1, 41340 Laukaa pk. 941-831285.

LOGI (10) Turku
Pj. Pentti Lehtinen, siht. Irma Spelman, Sommarinvuorentie 6, 21240 Askainen, pk. 921-4312539.

ALPPAS (11) Hämeenlinna
Pj. Pentti Raivo, siht. Marja-Liisa Mäki, Matti Alangontie 5 B 15, 13130 Hämeenlinna, pk 917-6759061.

KUMPE (12) Pohjois-Karjala
Pj. Reijo Pasanen, Talvipäiväntie 2 as. 21, 80140 Joensuu, pk 973-803 873, siht. –.

KUOVZA (13) Kymenlaakso.
Pj. Anja Huhtala, siht. Sirkku Kanervio, Äijänk. 4 A 6, 48700 Kyminlinna, pk. 952-64950.

TUNTURIKERHOJEN TOIMINTAA

Njealljen kuulumisia

Talvi on tulossa. Ulkona ovat Kaisan kaljamat eli liukkaat kelit. Lunta on vain nimeksi tällä marraskuun viimeisellä viikolla kun tätä kirjoittelen. Hiihtämään ei vielä ole päästy. Innokkaimmat ovat käyneet pohjoisessa nauttimassa valkeista hangista, tähtitaivaasta ja revontulista.

Nyt alkanut toimintavuosi 1995 on meidän Njealljelaisten juhlavuosi, täyttäähän kerhomme tammikuussa 25-vuotta.

Juhlavuoden suurin ja haastavin tehtävämme on Tunturiladun syyskokouksen ja susiaisten järjestäminen 6-8.10.95. Pitopaikka on Invaliidiliiton Lomakylä Rantasalmella. Toivotammekin Teidät kaikki sydämellisesti tervetulleiksi susiaisiin ja tutustumaan Pekka Lipposen kotimaisemiin.

Syyskokous valitsi yksimielisesti puheenjohtajaksi Esko Aallon. Muissa tehtävissä jatkavat entiset toimihenkilöt.

Toimintamme "runkona" ovat kuukausittain pidettävät kerhoillat. Niiden lisäksi olemme suunnitelleet seuraavia tapahtumia: maalis-huhtikuussa on perinteinen jäähiihto. Hiihtämisen ohella harrastamme pilkkiongintaa ja saatte uskoa, että kalloo tulloo iha mahottomasti.

Keväistä hiihtoviikkoa olemme suunnitelleet Välikoskelle. Siellä ovat hyvät hiihtoladut ja upeat maisemat.

Toukokuun viimeisenä viikonvaihteena menemme Linnasaareen katsomaan miten kesä tulee Saimaannorpan kotiseuduille.

Heinä-elokuun vaihteessa on tarkoituksemme patikoida viikon verran Aran saarella Skotlannissa.

Syyskuun eka viikolla vaellamme Susi-kiisan maisemissa ruskaa ihailemassa.

Marraskuussa teemme hiihtoretken kaamokseen pohjoiseen. Sitten onkin jo joulukuu pikkujouluineen.

Entiseen tapaan on tapahtumille nimetty ns. yhdyshenkilöt. He huolehtivat mahdollisista järjestelyistä; paikkavarauksista, matkajärjestelyistä jne. Tämä yhdyshenkilöiden nimeäminen on osoittautunut hyväksi, sillä tapahtumat ovat toteutuneet melkein 100 prosenttisesti. Tietenkin osallistumme runsaslukuisina Tunturiladun ja muiden kerhojen järjestämiin tapahtumiin.

Tunturiladun sekä oman kerhomme toimintaa teemme tutuksi paikkakuntiemme Latuyhdistyksille, kertomalla heille sanoin ja Diakuvin toiminnastamme. Mäntysen Eila ja Alpo sekä Sikasen Matti kokoavat diasarjan ko. tarkoitusta varten.

Tarkemmat tapahtuma-ajat kerromme jäsentiedotteessamme, jonka postitamme kerhojen sihteereille tammikuun alkupuolella.

Oikein hyvää alkanutta toimintavuotta Teille kaikille. Ja muistakaa tulla lokakuussa susiaisiin.

Ritva

Vihttan kuulumisia

Tiedättekös mitkä ovat kailooskoippurat?

Kertokaa, kun näette jonkun vihttalaisen. Marjut ei sitä tiedä, eivät kaikki vihttalaisetkaan.

Oli juuri joulujuhlamme, viettimme sen sodanaikaisen mallin mukaan rakennetussa korsussa. Iso, raskas pommi oli kynttilänjalkana ja sekö kiinnosti Villeä (10 v) ja kysymyksiä riitti. Edvin Hevoskoski, korsun rakentaja, taiteilija ja kuvanveistäjä, kertoi meille korsun historiaa ja sodanaikaista elämää siinä.

Milla (10 v) hauskutti vitseillään ja jutuillaan ja Katja (15 v) keräsi varoja kerholle hoitamalla arpajaiset.

Tulevana vuonna toimimme kin lasten parissa. Kerho on tukemassa 1000 markalla leiriä Susikyrön maisemissa ja myötämielinen suhtautuminen innostaa yrittämään uutta.

Aloitimme talven hiihtomatkalla Ylläkselle 16 hengen ryhmänä. Lunta oli ja latuja. Kirkkaat joulun valot yltäkylläisinä kauniissa kylässä ja taivaalla aamuin illoin kaamoksen hienot värit. Osa joukosta jatkoi viikoksi Susikyröön, jossa hiihtelivät hiljaisessa tunturissa.

Seuraavana on hiihto/laskettelumatka Vuokattiin helmikuussa ja sitten vähän kulttuuria. Teatteriretki Seinäjoelle katsomaan Sukuvikaa.

Puheenjohtaja Kösä haluaisi kirjoituksia "tulevista", mutta on vaikea ennustaa koska talvi tulee tai jää tulematta, siksi Touhupäivyri elää tilanteen mukaan.

Nyt satoi puhdasta vettä eikä lumesta tietoakaan.

Pimeä kiinni pimeässä, vain joulun valot näkyvät ikkunasta ja uteliaana loisteena lasten silmissä - - missähän ne lahjat ovat piilossa tänä vuonna?

Joulun aika on myös lupaus keväästä ja kaväthangista.

Vaellukselle on halu. Vihttan vaellus on huhtikuussa Susikyröstä Haltille, sieltä Kilpisjärvelle ennenkuin jäät lähtevät järviltä. Mukaan pääsevät ainoastaan uskaliaat, joita ei pelota yöpyä teltassa vaikka lumi lentää ja... Yhteys Pirkkoon, jos tulet mukaan.

Kerho lähtee Uuteen Vuoteen uuden puheenjohtajan, Marjut Nummelan ja uuden sihteerin, Kaija Mariaporin tyyräämänä. Teuvo Malin jatkaa jäsenasioiden ja rahastonhoitajana.

Uusi kerhotoimikunta: pj. Marjut Nummela, siht. Kaija Mariapori, rah.hoit. Teuvo Malin, Anneli Mattila, Pentti Heinola, Reima Luukkanen, Markku Luomala, Terttu Thölix ja Pirkko Westergård. Terttu Thölix toimii varapuj.

Nuorten leiristä vastaavat Marjut Nummela ja Pirkko Westergård.

Suru kuuluu elämään. Emme ole siltä tänäkään vuonna säästyneet. Heinimäen Marja jätti meidät keskellä kauneinta kesää. Yllättäin. Järkyttyneinä soittelimme toisillemme – ei voi olla meidän Marja. Oli. Jauhopeukalomme on poissa, vaikka on mukana vielä muistoissamme ja mielissämme retkillämme.

Kiitos, Marja, ajatuksemme seuraa Sinua sinne tähtien taakse.

Onnellista Uutta Vuotta kaikille latulaisille!

Pirkko

Kavtsin kuulumiset

Leppävaaran kirkon joululaulujen soidessa vielä korvissani kirjoittelen kerhomme kuulumisia täällä lähes lumettomassa Espoossa. Joulun läheisyys näkyy kaupunkimme, samoin kuin Helsinginkin, katukuvassa. Kiireiset ihmiset rynnistävät liikkeestä toiseen etsien viimeisiä joululahjojaan. Kateellisin mielin muistan lapsuuteni jouluja Länsi-Lapissa. Kaupallinen joulu oli vieras asia ja luntakin oli aina niin runsaasti, ettei pukin tarvinnut tulla aattona kanootilla Joulun tervehdystä tuomaan. Lunta siis kaipaamme tänne rannikon tunturnaan, jotta ehtisi edes hiukan hiihtämään ennen kevään vaellusta. Mieleeni tulee ne kerrat, jolloin sekä kerhomme että Tunturiladun opetustilaisuuksissa olen oppilaille sanonut, kuinka tärkeää on hiihdellä niin ja niin paljon kilometrejä ennen hiihtovaellukselle lähtöä. Tänäkin talvena sen tekee vaikeaksi lumen puuttuminen, ainakin täällä Uudellamaalla.

Uuden toimintavuoden aloitamme Kavtsissa samalla kerhotoimikunnalla kuin v. 1994. Il-

meisesti jäsenistö oli toimintaan tyytyväinen, koska hallintoa ei haluttu vaihtaa. Myöskään sääntöjemme määräämät maksimivuodet eivät asettaneet rajoituksia kerhotoimikunnan jäsenten jatkamisille, joten tutut kasvot ovat kerhomme ohjaimissa. Ensi vuonna onkin sitten muutosten aika.

Kerhomme toiminta v. 1995 alkaa 9:nä päivänä tammikuuta, jolloin kerhoiltaamme tulee Veikka Gustafsson kertomaan nousustaan maailman vaikeimmalle huipulle Ke:lle Luulenpa että Kampin palvelukeskuksessa, jossa kerhoiltamme pidämme, on silloin kuulijoita ennätysmäärä. Niin mielenkiintoinen illasta varmasti tulee. 13-15 tammikuuta Tage Lampen johdattelee kerholaisia täydenkuun hiihtoseikkailuun. Paikka on vielä salainen. Loppukuusta menemme tietenkin tsietsalaisten isännöimille talvipäiville. Tietoa yhteisestä bussikuljetuksesta toisaalla tässä lehdessä.

Helmikuun 4-5 päivinä pidämme EA-kussin Kärrikaltiossa ja 13 päivänä pidettävän kerhoillan aiheena on Lapin ruokaperinne. Asiasta kertoo meille Seija Leino. Maaliskuun 10-12 pidämme jo perinteeksi tulleen jäähiihdon. *Mikäli täältä etelästä emme jäitä* löydy, pitänee niitä vuokrata joltakin muulta kerholta. Vuosikokouksen ajankohta on 13 päivä maaliskuuta. Näillä näkymin kuulemme samana iltana esitelmä Lapin sodasta, joten jälleen on mielenkiintoinen ilta tulossa. Kerhon hiihtovaelluksen vetäjänä on Marita Maula ja vaelluksen ajankohta on 8.-23.4. Maritalta voi myös kysyä mahdollisuudesta päästä vaellukselle mukaan. Loppu keväästä järjestää kerho tunturivaeltajan kesäkurssin. Kurssista on myös erillinen ilmoitus tässä lehdessä.

Paljon on siis toimintaa tulossa talven ja tulevan kevään aikana. Mukavapa kerhotoimikunnan on toimintaa suunnitella ja toteuttaa.

Tapahtumiin on tulossa innostuneita osallistujia ja järjestelytehtäviinkin on saatu tarpeeksi aktiivisia kerholaisia.

Toivon teille kaikille tunturilatulaisille Hyvää Uutta Vuotta ja mieliinpainuvia retkiä talvisessa Suomessa.

Jorma

Login kuulumiset

Logilaiset käyvät kohti kevätkautta iloisin sinisin silmin. Aurinko paistelee kirkkaasti eikä lunta ole vielä tippaakaan.

Syyskokouksen saaliina saatiin seuraavalle toimintakaudelle uudeksi puheenjohtajaksi tuo Penajussi, virallisesti hän käyttää nimeä Pentti Lehtinen. Samassa kokouksessa sääntöjen mukaisesti annettiin johtokuntalaisille lähtöpasseja ja uusia vereviä otettiin tilalle.

On taidettu jo kertoakin, että meillähän on viimeaikoina ahkerasti tehty remonttia. On tässä naureskeltu, että on varmaan mentävä oikein joukolla retkikurssille, kun retkeily on tainnut päästä ruostumaan. Näet kun monet kuukaudet mottonamme on ollut "remontin sattuessa emme ole retkellä". Ei vain oltiinhan me Sarekissakin ja eräkisoissa. Tästä remontoimisesta on ollut kyllä se *hyvä puoli, että Koirasaaremme* vuokraa on nyt kuitattu melkoinen rupeama vuosiksi eteenpäin.

Kevättalvea tässä nyt tietystikin odotellaan ensin. Onhan meillä se Susikyrökin varattu hiihtoviikollemme, joka on viikko 15 ja päättyy pääsiäiseen. Tässä onkin hyvä tilaisuus kertoa kaikille, ettei missään tapauksessa kenenkään suunnitelmat saa muuttua sen takia, kun me ollaan siellä Susikyrössä. Päin vastoin, sinne kyllä sovitaan ja hauskempaahan siellä vain olisi.

Jatkossa sitten nuuhkitaan ja katsellaan kevättä Aviisassa painetun ohjelman mukaisesti.

Joka toinen tiistai-ilta ollaan iltakävelyllä tässä Turun nurkissa.

12.1. kerhoillassa professori Erkki Olkinuora esitelmöi.

27.1. lähdetään bussilla Karttulaan talvipäiville.

9.2. aloitetaan nahkaisten eväslaukkujen valmistaminen.

19.2. vietetään 17-vuotissynttäreitä Koirasaaressa.

26.2. seikkaillaan Mynälahden jäällä viettäen laskiaissunnuntaita.

9.3. opiskellaan tunturikasvoja Eero Niinikosken opastuksella.

17.3. on vuorossa perinteinen korpihiihto.

25.3. kevätkokous.

7.4. lähdetään hiihtoviikolle.

22.4. klo 4.00 lähdetään Kotakentältä Kurjenrahkalle kytistämään kurkia ja muita metsän eläimiä.

28.4. viime vuonna aloitettua Pyhän Henrikin vaellusta jatketaan Yläneeltä Turkuun.

11.5. katsellaan kuvasatoa.

20.5. mennään Kustavin linturetkelle.

25.5. patikoidaan Paimion uudella kuntoreitillä.

29.5. perinteitä vaalien nyyttikestit Kotakentällä ja samalla vietämme kevätkauden päättäjäisiä, vaihtaen pehkut kotaan sekä kammiin.

Terveisin

Maisa

Karjalan kunnailta

Talvi on jo tullut Karjalan laulumaille, kuten tavallista jo ennen Joulua. Vielä ei ole pakkasta, mutta ne tulevat, se tiedetään. Kumpen kymmenes toimintavuosi alkaa olla lopuillaan. Mennyt vuosi on ollut toiminnaltaan hieman verkkaisempaa, vetäessämme hieman henkeä ja valmistauduttaessa ensi kauden vaativampiin tapahtumiin. Kuitenkin olemme viettäneet monia mieleenpainuvia hetkiä yhdessä eri tilanteissa ja paikoissa. Alueellisesti tapahtumat ovat jakaantuneet koko Pohjois-Karjalan alueelle ja tietenkin Lappiin.

Kevätkokouksemme Loma-Koli maisemissa pilkkikilpailuineen onnistui hienosti, samoin toukokuinen linturetki Parikkalan Siikalahdelle. Kumpelaiset ovat osallistuneet Tunturiladun eri tapahtumiin mm. talkoisiin Susi-Kyrössä ja Susi-Talaksella. Erävaelluksen SM-kisoissa oli myös ryhmä kumpelaisia mukana toimitsijatehtävissä. Kultaakin käytiin kaivamassa Lapissa, Kellotapulin juurelta. Saalis oli reilusti alta kilon. Syyskokouksen pidimme todella viihtyisässä Rinnekartanossa, Nurmeksen Kuokkastenrannassa. Parikymmentä kumpelaista vietti unohtumattoman pikkujoulun Paalasmaan saaressa, keskellä suurta Pielistä. Kerhomme aktiivisuus on selvästi lisääntymässä ja siitä kuuluu kiitos kaikille jäsenille. Mieluista on myös se, että uusia aktiivisia jäseniä on tullut ja tulee koko ajan lisää kerhoomme .

Tuleva vuosi onkin sitten varsin toiminnallinen, osittain juhlavuodesta johtuen. Täyttäähän kerhomme 12.5 tasan kymmenen vuotta. Sitä ennen osallistumme tietenkin TL:n eri tapahtumiin mm. Talvipäiville Karttulassa 28-29.1.

Kevätkokouksemme ja perinteisen pilkkikisamme pidämme 1.4. Rinnekartanossa Nurmeksessa.

Toukokuun 27-28 päivinä vietämme kerhomme 10-vuotisjuhlat Petkeljärven kansallispuiston maisemissa Ilomantsissa. Juhlan eri tapahtumat sijoittuvat kansallispuiston opastuskeskuksen alueelle ja läheisyyteen. Tunturilatulaiset ovat tervetulleita omin eväin ja majoittein viettämään keväinen viikonloppu Runon ja Rajan mailla.

15-18.6. Kumpe osallistuu jo kuudennen kerran omalla osastollaan Karjalan Erämessuille Loma-Kolilla, Pielisen rannalla. Edellisillä messuilla Kumpen osasto on saanut yleistä tunnustusta erähenkisyydellään ja kumpelaisten toiminnasta. Syyskuussa lähdemme odotetulle retkelle Tenon maisemiin.

Susi-Kiisan majalla vietämme Kumpen ruskaviikkoa 9-16.9. Järjestämme edullisen linja-auto kuljetuksen. Susi-Kiisalta teemme eritasoisia päivävaelluksia tunturiylängöille ja Tenon rannoille. Käymme myös Norjan puolella Lakselvissä ja samalla reissulla tutustutaan Finnmarkin saamelaiskulttuuriin. Tästä ja kaikesta muustakin toiminnasta lähemmin Kumpen jäsentiedotteessaa 1/95.

Reijo

Terveiset Tsietsasta

Kaamoksen ollessa pian "pahimmillaan" tuntuu kuin unennäöltä muistellessa ihanan lämmintä kesää josta saimme nauttia tänä vuonna.

Sellaisiahan kesät olivat "ennenvanhaan" - lapsuudessa ainakin – muistojen kultaamina.

Kesän ja syksyn aikana oli kerhomme jäseniä vaellus- ja retkeilyporukoissa eri puolilla maailmaa. Kaukaisin kohde lienee ollut Alaskassa, Ruotsin ja Norjan tuntureista puhumattakaan...

Tervatalkoot Susikyrössä ja erävaelluskisojen valmistelu- ja toimitsijatalkoot saivat myös riveihinsä muutamia Tsietsalaisia. Näin nykerretään mukana yhteisissä riennoissa täältäkin.

Toimintasuunnitelman mukaan täksi vuodeksi tehdyt suunnitelmat on toteutettu, tunnelmallisen pikkujoulunkin vietimme Pöljän kotiseutumuseolla syyskokouksen yhteydessä.

Vuosi vaihtuu pian ja uudet suunnitelmat odottavat toteuttamistaan...

Tärkein tapahtuma tulevana toimintakautena kerhollamme on Tunturiladun talvipäivien järjestäminen tammikuun lopulla. Odotamme silloin runsasta osanottoa, toivottavasti emme pety odotuksissamme. Kokoontumispaikkamme on marjatila, maalaistalo järven rannalla rauhallisessa ympäristössä. Tervetuloa katsomaan!

Muista ensivuoden toimintasuunnitelmaan kirjatuista tapahtumista sitten:

Maalis-huhtikuulla teemme viikonloppuretken hiihtäen Taivalmäen kämpälle.

Toukokuussa on perinteinen vaellustapahtuma Taivalmäessä.

Toukokuussa on tukikohdassamme talkoot, polttopuun keruuta, tuvan ja pihan kesäkuntoon laittoa ja saunomista.

Perinteinen karpaloretki on jälleen lokakuussa Rautavaaralle.

Marraskuussa sitten syyskokous ja sen yhteydessä pikkujoulu.

Tunturiladun järjestämiin tilaisuuksiin pyrimme tietenkin osallistumaan.

Hyvää ja mahdollisimman lumista hiihtotalvea kaikille tunturilatulaisille, myös etelä-Suomeen!

Kaisa

JÄSENLEHTI TUNTURILATU

Vastaava toimittaja: Kyösti Lamminjoki
Toimitussihteeri: Antti Karlin, Sundholmantie 194, 23500 Uusikaupunki pk. 922-8414 418
Julkaisutoimikunta: Kyösti Lamminjoki, Hannu Hiltunen, Marita Maula, Matti Rekola ja Antti Karlin (pj.)
Sivunvalmistus: Ilmos Ky, Uusikaupunki
Painopaikka: Plari Oy, Laitila

Tunturilatu -lehden aineistopäivät 1995

Aineiston vuoden 1995 lehtiin on oltava perillä seuraavasti:

2/95 30.04.95 mennessä
3/95 15.08.95 mennessä

Aineisto lähetetään osoitteella: Antti Karlin, Sundholmantie 194, 23500 Uusikaupunki.

Sudet 1994

JOHTAJASUSI 178

MATTI REITTAMO, Helsinki

Susi n:o 1046/74

*Matti on liittynyt Tunturi*latuun 1960-luvun lopulla ja hän on ollut Kavtsin jäsen sen perustamisesta lähtien.

Eräretkiä Matti on tehnyt runsaan 25 vuoden ajan, ja niitä onkin kertynyt yli 40. Hänen elämäänsä kuuluu vähintään kaksi eräretkeä vuodessa, yksi syksyllä ja yksi talvella, sekä rauhoittumis- ja mietiskelyviikko kaamoksen pimeimpänä aikana. Teltta on hänelle monen tähden hotelli, retkiruoka gourmet-ateria ja kalliolta lirisevä sulamisvesi ihanan virkistävä suihku. Matti ei karta vaikeakulkuista maastoa; mitä pahempaa ryteikköä, sitä "crämaisempaa".

Johtajasusivaellus oli Matin johtama 300 km:n kalottikierros kolmen valtakunnan alueella. Kahdeksanhenkinen retkikunta lähti Ropinsalmelta Somasjärven, Lossun ja Kilpisjärven kautta viettämään vappuaattoa lumikuoppaan Paraksen tuntumaan ja sieltä edelleen Isdalenin ja Peeran kautta takaisin Ropille.

Matin harrastusnäyte on kaksiosainen. Innokkaana retkikokkina hän on kehitellyt Trangiasta bensiinimuunnoksen, joka soveltuu parhaiten syksyisiin olosuhteisiin. Sen etuja ovat vähäinen kokonaispaino, erittäin pieni polttoaineen kulutus, tehokkuus ja helppo säädettävyys. Sangoin varustettuja kattiloita voi käyttää myös nuotiolla.

Toinen osa työstä käsitteli Lapin laulujen ja varsinkin Lapista kotoisin olevien laulujen tunnetuksi tekemistä retkeilijöiden piirissä. Lukemattomat ovat ne kerhon ja Tunturiladun tapahtumat, joissa Matti kitaroineen tai hanureineen on laulattanut meitä, usein aina aamupuolelle yötä.

TUNTURISUDET 1994

	vaellukset	käynnit	huiput
1582 GREINERT JUHANI	22	5	n 30
1583 JÄRVINEN AULIKKI	5	12	22
1584 KORPELA MERJA	18	4	43
1585 LAITHO HEIKKI	20	3	48
1586 MULTANEN ANTTI	10	2	20
1587 PIRINEN ESKO	18		10
1588 SAARELAINEN MATTI*	lukuisia	lukuisia	lukuisia
1589 SUOMINEN SEPPO	24		89
1590 WALL KAI	6	2	12

* poistunut joukostamme 17.9.1994 viimeiselle vaellukselle.

Vuosikokous ja susiaiset Lohjan Kisakalliossa 8.– 9.10.1994

Lokakuun toisena viikonloppuna kokoontui Kisakallion urheiluopiston pihapiiriin ja sen viihtyisiin suojiin runsaat 170 tunturilatulaista tekemään päätöksiä yhdistyksen syyskokouksessa ja osallistumaan susiaisiin.

Kutsussa oli luvattu leppoisa viikonloppu ja sellainen siitä tulikin. Lauantaina oli tilaisuus osallistua kirkkovenesoutuun ja joutuisasti kolme tarjolla ollutta lähtöä täyttyivät. Kirkkovenеet ovat nykyisin sen verran harvinaisia kulkupelejä, että harvalla taisi olla kokemusta tällaisesta joukkuesoudusta. Alussa airot kolisivat ja veto oli turhan pitkä, mutta tovin jälkeen Saran Ullan tahdinpito alkoi tuottaa tulosta ja vene kulkikin sitten yllättävän nopeasti.

Retkeilyllinen kirpputori oli nyt yksipuolinen, monikin muisti vasta paikan päällä, että täällä olisi ollut tilaisuus tuoda tarjolle käytöttä jäänyttä tavaraa. Asiaa ei ehkä kannata vielä hylätä vaan tiedottaa tulevaisuudessa entistä näkyvämmin. Lauantain päätti iltajuhla, jonka aikana testattiin kämppien tunnistamista diakuvista. Lopuksi saimme seurata Liisi Vähätalon dramatisoimia valittuja kohtauksia Aleksis Kiven Seitsemästä veljeksestä. Vuosikokouksen päätökset ja uudet sudet on esitelty toisaalla tässä lehdessä.

Päättäjäisissä oli käytettävissämme erikoistutkija P.E. Dantin tekemän kenttätutkimuksen raportti, jonka syntyyn Ripsi Leppälä on merkittävästi vaikuttanut. Julkaisemme raportin oheisena. Siinä on minusta hyvin oivallettu ja tallennettu se, mikä tunturilatulaisten tapaamisissa on olennaisinta.

Vappu Hietala

Johtokunnan kokouksissa 7-10/94 käsiteltiin mm. seuraavia asioita:

* Susivaliokunnan esityksestä hyväksyttiin Matti Reittamo johtajasudeksi.
* Todettiin, että ERÄ SM-94 kilpailuihin osallistuneilta kilpailijoilta on tullut kiitosta koskien järjestelyjä ja tehtäviä.
* Todettiin, että nuorille on järjestetty syksyllä kahden päivän vaellus. Osanottajia oli kaksi.
* Tunturikerho Oktalle luovutetiin Tunturiladun standaari 30-vuotisjuhlissa.
* Päätettiin myydä Tunturiladun kurssiohjelmat Uudenmaan Latualueen kerhoille 150 mk/kurssi sekä Erä SM-94 kilpailujen opastaulut vuoden 1995 kilpailun järjestäjille kohtuulliseen hintaan.
* Todettiin, että tunturikerhot Njeallje, Kumpe ja Tsietsa ovat siirtymässä vuoden 1995 alusta jäsenmaksujen yhteisperintään.
* Kokous 10/94 oli järjestäytymiskokous.

* Suhtauduimme lämpimästi Suomen Partiolaisten tarjoukseen vaellusikäisten yhteistyöstä nuorten osalta.
* Syyskouksessa kerättiin Lapin Sivistysseuran toiminnan tukemiseksi 520,50 markan kolehti.

Hyvää ja retkeilyllistä vuotta 1995
toivottaa Marita.

Ehdotukset juhlavuoden 1996 tapahtumista johtokunnalle !

Tunturiladun hopeisen ansiomitalin suunnittelukilpailu

Tunturilatulaisille julistetaan kilpailu Tunturiladun hopeisen ansiomitalin suunnittelemiseksi. Voittaneen ehdotuksen tekijä palkitaan.

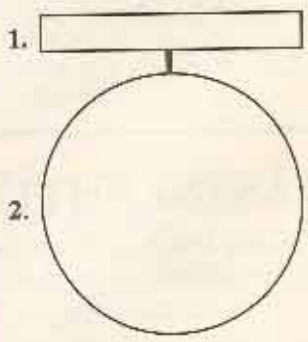
Mitalia koskevat säännöt ovat tällä hetkellä käsittelyvaiheessa ja mitali sijoittunee palkitsemisjärjestelmässämme Ikäsuden arvon tasalle, mutta sen saamisen edellytyksenä ei ole minkäänlaatuinen susiarvo.

Oheisesta piirroksesta ilmenee suunniteltun mitallin ulkomitat luonnollisessa koossa. Myöhemmin nimettävä tuomarineuvosto käsittelee ehdotukset ja esittää kantansa johtokunnalle, joka tuo ehdotuksen yleisen kokouksen käsittelyyn.

Pyydän laatimaan ehdotukset A4 -kokoiselle valkoiselle paperille, jossa mitalin halkaisija tulisi olla 100 mm. Edelleen vastauspaperissa pitäisi olla laatijan nimimerkki sekä erillisessä suljetussa kuoressa nimimerkin lisäksi henkilön nimi, osoite ja puhelinnumero.

Ehdotukset pyydän lähettämään osoitteellani 15.4.1995 mennessä. Runsasta osanottoa toivoen

Kyösti Lamminjoki,
Graniittitie 15 as 21
00710 Helsinki

1. Kiinnityslaatta, jossa esim. teksti TUNTURILATU.
2. Mitalin levykeosa, jossa kohokuvio.

TUNTURILADUN TOIMIKUNNAT 1995

Työvaliokunta

Pj. Kyösti Lamminjoki, Graniittitie 15 as. 21, 00710 Helsinki, puh. 90 - 376845 Jäsenet: Irma Hulkkonen, Eero Hämäläinen, Marita Maula ja Oili Virtanen.

Historiikkityöryhmä

Pj. Raimo Niklander, Kaskitie 20, 00630 Helsinki, puh. 90 - 7541968 Jäsenet: Hannu Hiltunen, Paavo Kihlberg, Kyösti Lamminjoki, Yrjö Suuniittu ja Antero Tarvainen.

Julkaisutoimikunta

Pj. Antti Karlin, Sundholmantie 194, 23500 Uusikaupunki, puh. 922 - 8424418 Jäsenet: Hannu Hiltunen, Kyösti Lamminjoki, Marita Maula ja Matti Rekola.

Järj estötoimikunta

Pj. Raimo Niklander, Kaskitie 20, 00630 Helsinki, puh. 90 - 7541968 Jäsenet: Annukka Hietala, Antti Nikula ja Eila Vilen.

Koulutustoimikunta

Pj. Hannu Maula, Ylipalontie 1 D, 00670 Helsinki, puh. 90 - 743246 Jäsenet: Antti Reeni ja Hanna-Mari Sinilehto.

Kämppätoimikunta

Pj. Seppo Björkengren, Kesäkatu 20, 76100 Pieksämäki, puh. 958 - 420083 Jäsenet: Unto Fiinkman, Lauri Kuukkanen, Tapani Oksanen, Raili Partanen ja Raimo Rautjärvi.

Retkitoimikunta

Pj Raili Partanen, Taivaanpankontie 21 D, 70200 Kuopio, puh. 971-2824427 Jäsenet: Ari Linkolehto, Lasse Lindell, Esko Sepponen, ja Pirkko Westergård. Saamelaisasiain toimikunta Pj. Marja-Liisa Mäki, Matti Alangontie 5 B 15, 13130 Hämeenlinna, puh. 917 - 6759061 Jäsenet: Kauno Laine ja Ritva Loimio.

Susivaliokunta

Pj. Väinö Martikainen, Atomikatu 5 A 3, 33720 Tampere, puh. 931-184148 Jäsenet: Marita Maula, Antti Nikula, Salli Oikari, Reijo Pasanen ja Veikko Tyrväinen.

Lasten retkikurssi Harrströmissä 1.–2.10.1994

Marika, Marjut ja Maria Seinäjoelta saapuivat ensitapaamiseen leirille reippaassa syysmyrskyssä. Paikka oli ihan Pohjanlahden rannalla. Myrsky heitteli kylmiä pärskeitä saunarantaan ja kova tuuli yritti pelotella tyttöjä voimallisesti – eivät säikähtäneet.

Tutustumiskaakaot juotiin ja käytiin taloksi. haettiin makuupussit, sipsit ja kumpparit sisään. Ensimmäinen retki tehtiin vaativassa maastossa, kivikkoisessa pitkää meriruohoa kasvavassa niemessä, jota lisäksi tiheä tyrnipuskikko koristi. Sade ja pitkä meriruovikko kasteli retkeläiset alusvaatteita myöden, myrsky heitteli vettä mereltä ja tuuli kohisi. Ei näitä tyttöjä pelottanut, pitipä vielä kotiloita poimia rannan kivivaa ylle ja alle. Takkatulen loisteessa kuivateltiin niin retkeläiset kuin vaatteetkin. Nälkäkin tuli kaiken tohina keskellä, niinpä tytöt opettelivat retkikeittimen käyttöä. Ensimmäiset muusit onnistuivatkin yli odotusten. Ei ollut kokkareista eikä palanut pohjaan ja riittävästi tulikin.

Majapaikassa vaihdettiin kui-

Pitäähän retkellä saunakin lämmittää ja se tehtiin yhdessä ja kuuma tulikin. Istuttiin löylyssä kaikki neljä. Juteltiin, tutustuttiin ja viihdyttiin. "Uimaan - mä ensin" kiekaisi Maria ja ryntäsimme kilpaa mustaan mereen. Marjut vähän fuskasi - kasteli vain jalkansa - Maria sukelsi ja Marika istahti veteen, Pirkko tiesi, että kylmää on, sitten äkkiä saunaan. Toisella uimakierroksella molemmat tytöt sukelsivat ja Marjutkin meni (vahingossa) liian syvälle ja hävisi hetkeksi. Oli kylmää, pimeää ja hauskaa. Istuimme lauteilla jutellen - sitten kun menemme Lappiin.

Kuva: Pirkko Westergård

Iltateen jälkeen katselimme karttoja ja juttelimme tapahtumista sitten Susikyrössä. Pojatkin, Nicke, Ville ja Jonas ovat silloin mukana. Pitäähän retkelle mennä joskus pimeälläkin ja sen me teimme taskulamppujen valossa. Lämpimät vaatteet päälle ja metsään. Marikaa vähän pelotti ja sitäkös Maria käytti hyväkseen häviten puiteen sekaan ja syöksyen hirveästi karjuen kimppuumme jostain pimeästä, kun vähiten olimme varuillamme. No eihän Marika tosissaan ... Nukkumatin kainaloon mentiin oikeassa makuupussissa.

Sunnuntaiaamu valkeni aurinkoisena. Tuuli oli tyyntynyt ja meri oli rauhallinen ja ruskan viimeiset värit loistivat tyrnin marjoissa, niitähän maisteltiin ja poimittiin oikein piikkisistä pensaista. Me tädit olimme suunnitelleet retkelle lähtöä, mutta nämä tytöt suunnittelivatkin ihan itse simpukankeruuretken, joka toteutuikin, saaliiksi löytyi hienoja kotiloita.

Kaikki päättyy liian pian. Niin tämä tutustumisleirikin. Se otetaan uusiksi keväällä ja saamme pojatkin mukaamme. Lappiin lähdemme kesällä ja ainakin nämä tytöt pärjäävät tosi hyvin. Pojat olivat leirillä kesällä ja omaavat hyvät retkeilyn aakkoset. Tunturikerho myönsi tuhat markkaa lasten leiriin kustannuksiin.

Lapsissa on tulevaisuutemme!

Leirin tädit

Marjut Nummela ja Pirkko Westergård

KENTTÄTUTKIMUS

Sisältyy osaan "Äärimmäisilmiöt" tutkimuksesta "Lisääntyneen vapaa-ajan vaikutus ihmisten käyttäytymiseen".

Tämä tutkimus on suoritettu kokeellisena kenttätutkimuksena Lohjan Kisakalliossa 7.-9.10. 1994. Tutkimuksen suorittaja osallistui silloin nk. susiaistapahtumaan. Tutkittavia yksilöitä oli alueella n. 70 kappaletta. Tutkittavat yksilöt muodostavat otoksen A.

Otos A muodostui sekä miehistä että naisista, naisia näytti olevan ehkä jonkin verran enemmän. Yksilöiden ikää oli erittäin vaikea arvioida. Valtaosalla oli havaittavissa jonkin verran keski-ikäisyyden merkkejä, mutta ruumiillinen suorituskyky ja ketteryys olivat samaa luokkaa kuin 20-vuotiailla. Varovainen arvio populaation keski-iästä on n. 35-40 vuotta. Arvioituun ikäänsä nähden populaatio oli poikkeuksellisen leikkisää.

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, miten lisääntynyt vapaa-aika ja sen seurannaisilmiönä kehittyvät erikoislaatuiset harrastukset ovat alkaneet vaikuttaa ihmisten elämän perustoimintoihin. Seuraavassa keskitytään muutoksiin asumisessa, ravinnossa, liikkumisessa ja uskomuksissa.

ASUMINEN

Osa otoksen yksilöistä oli jo niin vieraantunut normaalista elämästä, että asui ulkona teltassa, vaikka oli jo myöhäinen syksy ja selvä pakkasen riski oli olemassa.

Kiinnostus käymiseen erilaisissa maastokohteissa näytti olevan paljon voimakkaampaa kuin tarve löytää kunnollinen ihmisasumus. Yksilöt tunsivat hyvin ulkonäöltä tuntureita, järviä ja joen mutkia, mutta ihmisasumusten tunnistaminen dia-kuvista näytti olevan huolestuttavan vaikeaa.

RAVINTO

Valtaosa otoksesta söi ihmisten ruokaa sisätiloissa pöydän ääressä ja hallitsi yhä hyvin veitsen ja haarukan käytön. Pieni vähemmistö keitteli ulkona erikoisilla keittimillä alkukantaisen näköistä ns. blåbandia. Se ei liene terveydelle vaarallista. Auringonlaskun jälkeen useimmat otoksen yksilöt söivät mustia hiiltä muistuttaviä savuavia kokkareita, joita he noukkivat puukepeillä avotulesta.

LIIKKUMINEN

Otoksen populaation liikkumistapoja on tutkittu lähinnä tilaisuudessa esillä olleen valokuvamateriaalin perusteella.

Toistaiseksi selvittämättömästä syystä otoksen yksilöt suorastaan haluavat liikkua pelkän lihasvoiman avulla. Edes varusteiden siirtämiseen ei haluta käyttää motorisoitua kalustoa.

Selvittämättä ovat myös seuraavat liikkumistapoihin liittyvät kysymykset:

Pyrkivätkö yksilöt tahallaan kulkemaan kaukana kunnollisista teistä vai onko kysymyksessä täydellinen suunnistustaidon puuttuminen?

Miksi esimerkiksi Tirrosta Karigasniemelle on parempi matkustaa kävellen tai hiihtäen kuin autolla, joka sentään keksittiin jo viime vuosisadalla?

Miksi yksilöt näyttävät valokuvissa tyytyväisiltä, vaikka ovat raahanneet varusteitaan maastossa viikon ja päätyneet samaan paikkaan kuin mistä lähtivät?

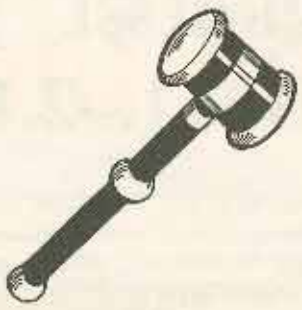
USKOMUKSET

Osa otoksen yksilöistä samaistaa itsensä suteen. Shamanistinen susivihkiäisrituaali ja ulvomisen harjoittelu tukevat voimakkaasti tätä teoriaa. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että otoksen A populaatio ei ole ympäristölle vaarallista.

P.E Danttl
Erityistutkija
Psykososiaalis-behavioraalinen tutkimislaitos

P.S. Tämän tutkimuksen aikana jäi niin monta seikkaa selvittämättä, että sitä on ehdottomasti jatkettava. Tulen ehdottamaan itseäni jatkotutkimuksen suorittajaksi. Milloinkas se seuraava tapahtuma olikaan ja voiko sinne jo ilmoittautua?

Tunturiladun johtokunta ja toimihenkilöt esittäytyvät

Veijo Taavitsainen,
susivaliokunta.

Kyösti Lamminjoki,
puheenjohtaja

Antti Nikula,
järjestötoimikunta.

Antti Karlin,
toimitussihteeri.

Eero Hämäläinen,
vpj.. kansainväliset asiat.

Marjut Nummela,
nuorisoasiat..

Marita Maula,
sihteeri.

Irma Hulkkonen,
kerhotoiminta.

Tapani Paavola,
Susiaisten 1996 organisointi.

Eila Vilen,
jäsensihteeri.

Marja-Liisa Mäki,
saamelaistoimikunta.

Raili Partanen,
retkitoimikunta.

Oili Virtanen,
rahastonhoitaja.

SM-ERÄ

Tunturilatu tempaisi Lapissa järjestämällä 25. erävaelluksen SM-kilpailut Inarissa syyskuun alkupäivinä. Ilmojen haltija suosi auringonpaisteella ja alkavan ruskan väreillä kisan aikana, joten tunnelma oli korkealla yli 170 tunturilatulaisen keskuudessa. Jokainen oli tullut antamaan panoksensa Tunturiladun hyväksi ja paneutui innostuneena tehtäväänsä. Osa joukosta – johtokunnan nimeämä työryhmä etunenässä - oli tehnyt jo puolitoista vuotta työtä kilpailujen suunnittelussa. Pyrkimyksenä oli valmistaa kisoista tunturihenkinen ja retkeilyllinen.

Kun kilpailun jännitys ja siihen kuuluva hieman ~ tapahtunut touhu on jo takanapäin, on todettava henkilövalintojen olleen oikeaan osuneita. Suoritusporras selvisi kunnia urakastaan samoin myös tukitehtävissä toimineet, erikseen mainiten epäkiitollisessa tehtävässään uurastaneet emännät.

REITIT

Kilpailun ratoja kiitettiin yleisesti onnistuneiksi, joskin ratamestarin itsensä mielestä lisärastit (vapaaehtoiset) olisivat saaneet olla kauempana perusreitistä. Tosin lisärastien hakemista vaikeutti se, että ne usein sijaitsivat hankalissa paikoissa. Joka kuitenkin kiersi esim LVI:n (lauantai-vapaaehtoinen-ykkönen), joka sijaitsi Tunturi-Suivakon huipulla, jylhän kurun pohjalla, ei kadu kiipeämisen aiheuttamaa rasitusta. Näkymät olivat sen arvoiset. Mutta myös perusradan vaeltaneet saivat nauttia mielin määrin Tunturi-Lapin mahtavista maisemista ja idyllisistä näkymistä.

TEHTÄVÄT

Kilpailutehtävistä voidaan todeta niiden hyvin täyttäneen asetetut tavoitteet. Ne olivat SM-Erävaelluksen luonteeseen "istuvia", ja ne pyrkivät kartuttamaan osanottajien retkeilytietoja ja -taitoja. Tehtäväryhmä oli huolella paneutunut suunnitteluun. Esim. eläimien jälkiä tunnistettiin kipsivaloksilla hiekkaan painetuista kuvioista. Saamelais- ja porotietoutta testattiin aidoilla esineillä ja jopa Lapissa tienvarsilta luettavilla saamenkielisillä opasteilla. Pitkä kuiva kausi kesällä aiheutti sen, että kisoissa käytetyn ylityspaikan veden pinta oli alkukesän korkeudesta laskenut lähes puoli metriä. Jännityksen ylitykseen toikin partioille uhka putoamisesta paljastuneeseen kivikkoon.

Yöpymispaikat olivat väljät ja polttopuita oli yllin kyllin. Yöleirissäkin suoritettiin rastitehtäviä. Esim. tehtiin tietyn kokoiselle kalalle haavi tai syksyn heikkoja jäitä ajatellen – jäänaskalit. Kilpailijoiden yöleiri ja aamulla yöpymisen jäljet olivat perinteiseen tapaan arvostelun kohteina.

Tehtäväryhmä ja varsinkin rastihenkilöstö ansaitsevat kiitoksen mielekkäistä tehtävistä ja hyvin sujuneesta rastityöskentelystä, vaikka vähäistä kangerteluakin ilmeni. Kiitoksen ansaitsevat myös yhteistyökumppanit, jotka hoitivat oman osuutensa. Rajavartioiden rastilla loi erämaatunnelmaa laavun edessä palava pitkä rakovalkea. Inarin SPR:läisten ensiaputehtävät olivat parasta lajissaan mitä olen Erävaelluksen SM-kilpailujen historiassa nähnyt. Aidon tuulahduksen vanhasta saamelaiskulttuurista toivat SAK:n edustajat, joita voidaan pitääkin ammattilaisina omassa aihepiirissään.

TUKIRYHMÄT

Tällaisen kilpailun taustalla on näkymätön joukko, jonka työn tuloksena ilmestyvät paperit, pisteet, kortit ja tiedotteet kaikkien tarvitsevien käyttöön. Kilpailu-

Saapasrasvaa vaeltajalle

Tunturiladun johto ilahdutti erävaelluksen SM-kilpailun 1994 päättäjäistilaisuuden lopuksi meitä kilpailun läpiviennissä urakoinneita tunturilatulaisia pullolla Susikyrön aitoa hautatervaa.

Apteekkitavaran kokoisen ja näköisen pikkupullon itsekukin voi käyttää haluamallaan tavalla vaikkapa kuumaan veteen sekoitettuna löylytervana. Minun kohdallani lahja osui nappiin. Olen siirtynyt metsä- ym. ulkotöissä ja maastoliikunnassa pois kumisaapaista nahkaisten maihinnousukenkien käyttäjäksi..

Kenkien hoito on tärkeä asia. Viking-saapasrasvaa en ole enää tavannut kaupoista. Minkkiöljy tulee suurkuluttajalle kalliiksi mutta tervasta ja rasvasta saa hyvää voidetta. Kaadoin tervapullon sisällön puhtaaseen 400 gr:n lihapullapurkkiin, jonka rosoisen reunan olin takonut vasaralla kiveä vasten sileäksi. Purkki lämpeni, ei kichunut, saunamökin puuhellan reunalla, jossa samanaikaisesti puolisen kiloa sianihran palasia suli hiljalleen paistinpannulla. Nostelin lusikalla kuumaa rasvaa purkkiin ja sekoittelin tervan ja rasvan seosta puulastalla.

Ainetta tein noin 350 gr. On hyvää ja halpaa, maksoi 4 mk, kun terva oli lahjusta. Sively pienellä huopapalasella kenkiin, niin vesi ja lumi ovat pysyneet kenkien ulkopuolella.

Maaseudulla on pelkkä sianihrakin, myös läski, ollut vanhastaan käytetty nahkaisten ulkotyöjalkineiden hoitoaine. Ihraa vain hangataan huonelämmössä puhtaaseen jalkineeseen. Jälki ei ehkä ole kaunis mutta vaikutus on hyvä. Retkeilijän repussa ihra voi lämpimänä aikana ruveta tuoksahtelemaan, mutta tiivis rasia tai hyvin suljettu muovipussi auttaa tässä kohden.

PV m/1919

vaelluksen juhlakilpailut Inarissa

toimistossa ja siihen kuuluvassa tuloslaskennassa oli kaksi miehitystä, jotka asiantuntevasti hoitivat tuloslaskennan. Käytössä oli kaksi tietokoneyksikköä, joille syötettiin rasteilta saadut, valmiiksi lasketut pisteet. Tuloslaskenta sujuikin nopeasti ja virheettömästi.

Kilpailujen viestitoiminta tapahtui ensimmäistä kertaa kilpailujen historiassa käytetyn suljetun ARP-verkon välityksellä. Sitä varten oli pystytettävä Vaatimenseisomapään laelle 15 m:n masto ja sen juurelle telttaan tukiasema. Voimalähteenä toimiva akku oli vaihdettava kaksi kertaa vuorokaudessa. Ankaraa puuhaa akunkantajalle. Viestitoiminnan vetäjäksi onnistuimme saamaan pätevän kaverin, joka osasi asiansa. Oikuttelevat laitteetkin saatiin "mietintämyssyn" käytön jälkeen toimimaan.

Lähtötehtävänä kainalosauva – jokainen partio sai uurastaa tosissaan. Kuva Yrjö Suuniittu

HUOLTO

Näin suuren organisaation huoltaminen maastoon olisi luku sinänsä. Huoltopäällikkö olikin kisojen aikana ehkä kaikkein kovimpien paineiden alaisena. *Hänellä oli niin* monta lankaa käsissään, että esim sellainen suuri kokonaisuus kuin kuljetukset, olisi pitänyt osoittaa eri henkilölle. Hyvin kaikki kuitenkin sujui, vaikka huoltopäällikön lepohetket taisivatkin olla kovin lyhyissä pätkissä.

Toinen ryhmä, joka oli aamuyöstä aikaisin ja illalla viimeksi touhussa, oli pääemännän johdolla toimiva keittiöryhmä. Tietyistä ruokailuajoista huolimatta oli pitkin päivää ja joskus yölläkin joku nälkäinen kyselemässä ruokaa tai kahvia. Ja aina sitä kysyjälle löytyikin. Taisivatpa emännät huolehtia ruokalistan jälkiruokatarpeista keräämällä omatoimisesti vapaa-aikanaan marjat metsästä.

ORGANISAATIO

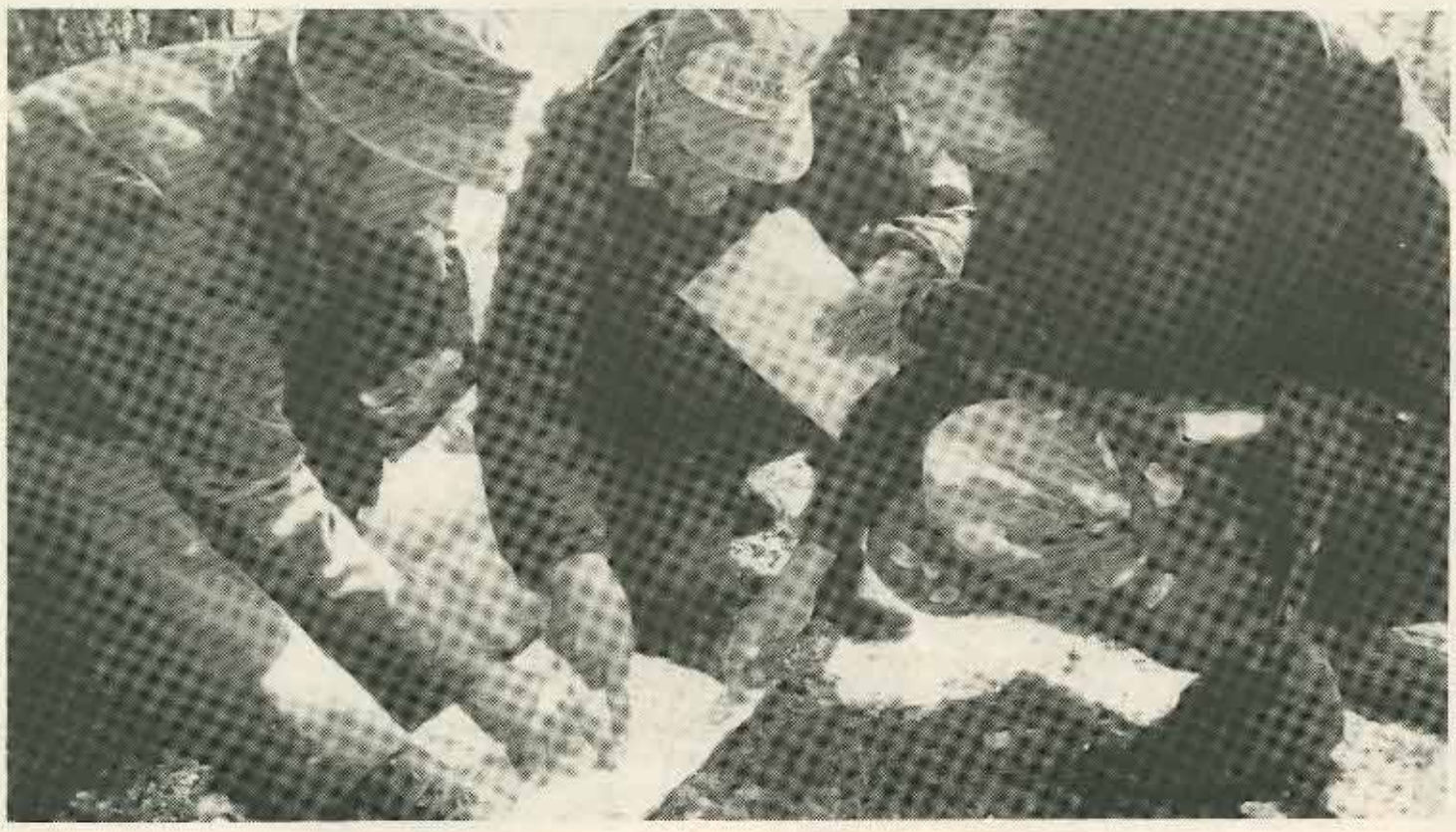
Kilpailujen järjestäminen oli, kuten etukäteen tiedettiinkin, todella työteliäs urakka. Voidaan todeta, että toimivasta organisaatiosta huolimatta pieniä vaikeuksiakin esiintyi. Kokemukset kuitenkin karttuivat jopa niin, että näillä tiedoilla tekisimme kyseiset kilpailut huomattavasti vähemmällä työllä. Mitä osaavammat henkilöt eri tehtäviin saadaan, sitä mielekkäämpi kilpailusta tulee. Henkilöiden valinnassa onkin korostettava aikaisempaa kokemusta osanottajana tai järjestäjänä. Tunturilatu halusi solmia suhteita inarilaisiin, joten osa Lappiin liittyvistä ja ca-tehtävistä uskottiin paikallisille yhteisöille.

Neljän rastiryhmän käyttö kilpailussa osoittautui hyväksi ratkaisuksi. Näistä kolme tehtäväryhmää oli kukin vuorollaan hommissa kahden muun ollessa lepovuorossa tai siirtymässä seuraavan tehtävänsä alueelle. Pääosaltaan tämä toimikin. Ainoastaan viimehetken michitysmuutokset rasteilla saivat aikaan pientä hämminkiä ja sekaannusta. Neljäs rastiryhmä oli majoitusryhmä, joka hoiti kaikki tehtävät yöpymispaikoilla.

Tässä yhteydessä on todettava Suomen Ladun määräämien kilpailun valvojien asiantunteva ja rakentava suhteutuminen jo kilpailujen järjestelyjen alkuvaiheessa, mutta myös varsinaisen kilpailun aikana.

TALOUS

Kilpailut onnistuivat siis erinomaisesti. Taloudellinen tulos ei kuitenkaan ollut edes välttävä. Kilpailujen tuloslaskelma osoittaa huomattavaa tappiota, johon tosin Tunturilatu oli talousarviossaan varautunut. Miksi tulos oli tappiollinen? Kilpailujen järjestäminen kaukana Napapiirin pohjoispuolella toi oman lisänsä menopuolelle, mutta Tunturiladun nimenomainen tavoite oli järjestää kisat Lapissa. Kisoja varten tehtiin tiukka taloussuunnitelma olettaen osanottajamääräksi 150 partiota. Matkaan lähti vain 110 partiota, ja vain heiltä saimme osanottomaksun. Ilmoitushankkijoina emme olleet myöskään riittävän taitavia. Käsiohjelman tuotot peittivät odottamattomista syistä johtuen juuri ja juuri sen painattamisesta aiheutuneet kulut. Normaalisti käsiohjelman tuotolla katetaan huomattava osa tilaisuuden kuluista. Kilpailujen tuloslaskelma esitellään Tunturiladun kevätkokouksessa.

Matti Rekola, Kyösti Lamminjoki ja Hannu Maula suunnittelemassa kilpailureittiä. Kuva Marita Maula.

KILPAILUJEN ARVOSTUS

Erävaelluksen SM-Kilpailujen arvostus saisi julkisissa tiedotusvälineissä olla parempi. Vaikka televisio ja paikallisradio olivatkin kohtuullisen hyvin mukana, noudattivat tiedotuspäällikön kutsua vain paikallisluontoiset lehdet. STT:n kautta meni tosin tuloksia valtakunnallisiin päivälehtiinkin. Tässä olisi Suomen Ladulle työsarkaa. Kilpailuthan ovat mitä parhainta mainosta Suomen Ladun tekemälle työlle luontoliikunnan hyväksi. Mutta vaikeaa lienee asian korjaaminen, kun omassa lehdessäkään ei lyhyessä jutussa tuoda esille edes kilpailut järjestäneen, oman jäsenjärjestön nimeä.

Yrjö Suuniittu
kilpailun johtaja

Kuvamuisteluksia

Tähän kuvakavalkadiin on koottu kuvia sekä kilpailun suunnittelu- ja valmisteluvaiheesta että varsinaisen kilpailun ajalta. Kuvia tuli useilta henkilöiltä ja vain osa mahtui tähän lehteen. Seuraavien henkilöiden kuvia on ohessa: Saini Heikura, Eero Hämäläinen, Tellervo Mäenpää, Kyösti Lamminjoki, Marita Maula, Ulla Sara ja Yrjö Suuniittu. Kiitos heille ja myös muille kuviaan lähettäneille. Kuviin ei ole laitettu kuvattujen nimiä.

Tiedustelupartio Nukkumapäällä.

Kisa-aikana oli upea ruska, joka suolla korostui hillittynä vaaleanruskeana värinä.

Kesäpäivillä Evolla pidettiin tehtäväsuunnittelupalaveri.

Kilpailun avasi rummun työnnillä Inarin kunnanjohtaja Korhonen avustajinaan kilpailun johtaja Yrjö Suuniittu (oik.) ja kilpailutoimiston johtaja Jorma Alapuranen.

Kenttäsuunnistusradan laatiminen esivalmisteluineen vei aikaa kaksi päivää.

Kuka odottaa Telleä.

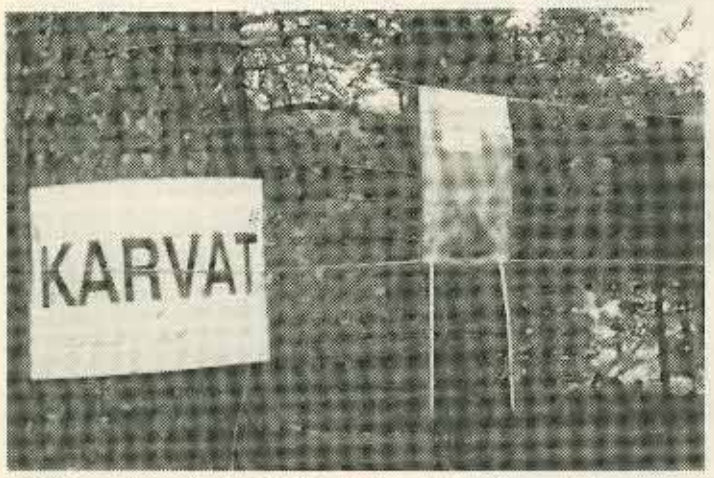

Lähdössä valmistettiin kainalosauva annetuista ja omista materiaaleista.

Lähdön aikana toimitsijoille merkittiin rastipisteitä.

ERÄ SM-94 tiimoilta

Eläinten karvoja ja jälkiä piti tunnistaa lauantaina.

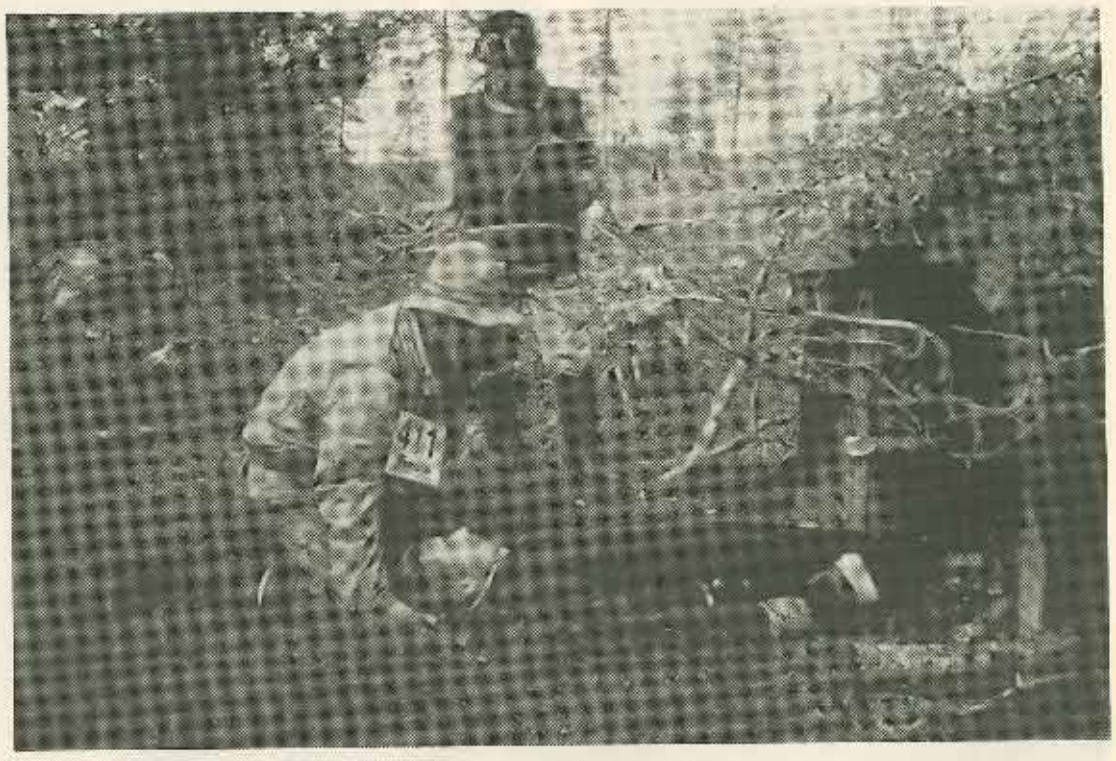
Toimitsijat saivat hiekkakuopasta makkarakeittoa ja vähän vanikkaa.

Kilpailupartiot 49 ja 50 ovat saapuneet ensimmäiselle yöpymispaikalle.

Kukin partio sai numerolapun, jolla merkittiin yöpymispaikka arvostelua varten.

Yhtenä tehtävänä oli pelastaa potilas maansortuman alta.

Kilpailu kysyi sekä päätä että jalkoja.

Suomen Latu tarjoaa TUNTURILATULAISILLE

Kun olet lähdössä Lappiin, saat Suomen Ladun toimistosta

- **Kalaluvat** Metsähallituksen vesille
- **Opaskirjat**, mm. Suomen Retkeilyopas ja Kilpisjärven opas
- **Kartat**, mm. Kiilopään-Saariselän maastopyöräilyreitit
- **Asuja** Lapin retkille: latupuku jäsenhintaan, pipo, PLP-college ja T-paita

❄ ❄

Tule mukaan Suomen Ladun talviulkoilupäiville:
PAKKASPÄIVÄT IKAALISTEN KYLPYLÄSSÄ 10.-12.2.1995.

TUNTURIIN!
JERIS • KIILOPÄÄ • YLLÄSKARTANO

Majoitu, sauno, ruokaile ja viihdy retken lähtö- ja paluupisteessä **KIILOPÄÄLLÄ, JERIKSELLÄ TAI YLLÄSKARTANOSSA: Jäsenalennus kaikista majoitushinnoista 10% koko vuoden.**

❄ ❄ ❄

Tilaa lisätietoja Suomen Ladun toimistosta (90) 170 031, 170 078, 170 101.

Huoltoon kuului perunateatteri, jossa keskustelu oli vilkasta.

Kilpailu käytiin maastossa pitkin polkuja, teitä ja metsiä.

Partio saapumassa maaliin.

Kilpailun johto tuloslaskennan parissa.

ERÄVAELLUKSEN SM-KILPAILU 1994
1.-4.9.

Nuorten sarja kärkikolmikko.

Naisten sarjan kärkikolmikko.

Yleisen sarjan voittajat tuulettavat.

Veteraanisarjan kärki palkinnonjaossa.

LAPIN JOTOKSILTA

HURTTA

Kolmihenkinen vaellusryhmämme oli rämpinyt Itä kairaa kevättalven uppohangissa viikon päivät. Viimeksi kuljettuun pariin kilometriin oli kulunut reilut kolmisen tuntia. Olimme kaikki väsyneitä ja helpottuneita saavuttuamme vihdoin Vieriharjun porokämpälle. Seurassani olleet pojat olivat tottumattomia tällaiseen rehkimiseen ja painuivat oikopäätä kämpän laverille makuupusseihinsa nukkumaan.

Minun kahvihammastani kolotti siinä määrin, että ryhdyin aurinkoisella kämpän seinustalla keittopuuhiin. Läheisestä purosta, jonka kevät oli saanut tulvimaan, sain sopivasti kahviveden. Liekö ollut "koirasvettä", kun ei ottanut kiehuakseen. Odotellessani siinä pannusta kuuluvaksi tuttua kohinaa kiehumisen merkiksi, pohdiskelin tätä retken menoa.

Pari seikkaa ei ollut tapahtunut odotetusti. Ensinnäkin me olimme päässeet matkaan viikkoa aiottua myöhemmin ja toiseksi kevät oli vastaavasti noin viikkoa tavallista aikaisemmassa. Parina edellisyönä oli satanut lisäksi vettä. Olisi melkoinen työ paarustaa sieltä rajan pinnasta takaisin ihmisten ilmoille. Suot olivat jo veden vallassa ja tulvivien jokien ylitys saattaisi olla vaikeata. Paluureitti pitäisi suunnitella erityisellä huolella.

Siinä miettiessäni tunkeutui vähitellen tajuntaani lähestyvän moottorikelkan ääni. Kohta näkyikin kumpareen takaa työläästi kämppää kohti pyrkivä ajopeli. Tavan takaa sai pettävä hanki sen pahasti kallistumaan, mutta kokenut kuljettaja tasapainotteli ajokkinsa pystyyn roikkumalla vastaisella puolella. Moottorikelkan perässä oli reki, joka hurjasti vaappuen seurasi kelkan menoa. Reki oli miltei tyhjä, vain säkki kuormanaan ja sen päällä taituroimassa isokokoinen harmaa koira. Vihdoin kelkka saavutti pihamaan ja koneen melu laantui.

Koira hyppää reestä ja venyttelee itseään ilmeisen tyytyväisenä matkan päättymisestä. Ajomies astelee luokseni, tervehditään. Olin juuri mittaamassa neljättä kourallista kahvia pannuun, joten kehotin tulijaa odottamaan hetkisen, niin saisi kupillisen tai parikin kuumaa juotavaa. Poikia ruskin hennoisi herättää kahville kesken uniaan.

Tulija oli vasomista seuraamassa ja kelin pettäessä poikkesi kämpälle odottamaan yökylmännettä ja kantavampaa hankea. Siinä kahvia juodessamme ja jutellessamme tarkkailin koiraa, kokien arvailla sen rotua.

– Tuo se ei olekaan Lapinporokoira, sanoin osoittaen koiraa, joka oli nyt noussut takaisin rekeen säkin päälle makaamaan, taitaa olla Norjan hirvikoira

Poromies naurahti.

– Tiijä siitä tarkhaan, ei sillä kirjoja oo. Se on sujen sukua, sen tiiän.

Kiinnostuin asiasta, eikä miestä tarvinnut kovin patistaa kertomaan tarinaa isoisästään, Hukki-Matista ja tämän koirasta Hurtasta. Itseasiassa Hurtta ei ollut lainkaan koira, vaan täysiverinen susi. Isoisä oli kerran löytänyt suden pesän, ampunut emon ja ottanut terhakan urospennun hoidokikseen. Monet olivat kauhistuneena varoittaneet kasvattamasta sutta kodissaan. Koskaan ei voisi tietää milloin suden luonto saisi ylivallan. He ennustivat että tapahtuisi vielä kauheita asioita.

Pennusta kehittyi kuitenkin hyvätapainen ja ehdottoman kuuliainen seuralainen isännälleen. Tavallisesta koirasta se poikkesi vain siten, ettei osannut haukkua. Kookkaasta urossudesta ei tosin ollut paimenkoiraksi, sillä veri veti liiaksi hätyyttämään eloa. Se saikin enimmin palvella pihakoirana, eikä sen kotisiljolle ollut tulemista pahoin aikein.

Eräänä talvena oli susia liikkunut niillä palkisilla tavallista runsaammin, ja siksi isovanhenpien koko perhe oli tunturissa paimentamassa poroja. Aikuisten lähdettyä kokoamaan susien hajottamaa tokkaa oli lapset, kertojamme isä, kaksivuotias Aku-poika ja tämän kuusivuotias sisko jätetty Hurtta turvanaan kodalle yksikseen.

Porojen kokoamiseen meni koko yö. Susista ei vaan oltu nähty vilaustakaan. Aamun valjetessa väsyneet vanhemmat palasivat takaisin kodalle. Siellä heitä kohtasi kauhistuttava näky. Tavarat olivat sekaisin ja hiipuneen tulen kajossa näkyi kaikkialla veritahroja. Lapsia ei näkynyt missään, vain isäntänsä eteen alistuneena maahan painautuva Hurtta. Otus oli yltä päältä veren tahrima ja peloissaan. Isoisä muisti ennustukset, ja hetken raivon puuskassa tempaisi luodikon olaltaan. Laukausta vielä empiessään kodan sivulta kuului itkunsekaisia ääniä ja pelokkaat, mutta vahingoittumattomat lapset kömpivätesiin. Itkua tuhertava isosisko kertoi susien tunkeuduneen kotaan, mutta Hurtta oli puolustanut heitä raivokkaasti. Neuvokkaat lapset olivat ryömineet kodan reunan alitse seinustalla kumollaan olleen ahkion alle piiloon, Hurtan pitäessä heimoveljensä etäällä ahkiosta. Kotiin palaavien äänet olivat sitten pelottaneet sudet matkoihinsa, pelastaen siten tilanteen.

Täpärästi henkensä säilyttänyt Hurtta oli siitä lähtien sankari, eikä kellään ollut enää epäilystäkään siitä, etteikö susi olisi jalo eläin, joka epäröimättä puolustaisi laumaansa henkeen ja vereen asti.

Hukki-Matilla ei Hurtan viimein kuoltua ollut enää toista koiraa, niihin jälkiin ei sopinut minkään tavallisen koiran tassut. Tämä moottorikelkan reessä loikoileva koira oli viidennessä polvessa isoisän Hurtan jälkeläisiä. Hurtta sekin nimeltään. Näitä suden kaltaisia pentuja syntyy toisinaan vieläkin heidän porokoirilleen, rotuperintönä Hukki-Matin uskollisesta palvelijasta.

Aamuyöllä pääsimme sitten poikien kanssa poromiehen tekemää moottorikelkan uraa pitkin eräälle traktoritielle ja sitä myöten jälleen niin sanotun sivistyksen pariin.

Näin kertoili **Heikha**

ERTTEGVARRI

Muutamia vuosia sitten suunnittelin uusia vaellusreittejä pohjoisimman Lapin eli Utsjoen alueelle. Vaellus hahmottui helposti välille Nuorpinniemi – Utsjoen kirkonkylä. Ja tällä matkalla on tuo otsikon kohde – Erttegvarri.

Varri on melkoisten soiden ympäröimä; sinne saapuminen vaivattomimmin tapahtuu joko idästä tai kaakosta. Näiltä suunnilta tarkasteltuna vuonna 1989 varrin laelta pilkotti kaatunut kolmiomittaustorni (tai mikä tehtävä sillä olikaan), joka on kaatunut mielenkiintoisella tavalla. Se ei nimittäin ole pelkästään kaatunut vaan on kaatuessaan mennyt huippunsa kautta toiselle kyljelleen. Muuhun johtopäätökseen en varrilla käydessäni voinut tulla. Torni oli jotakuinkin kymmenmetrinen.

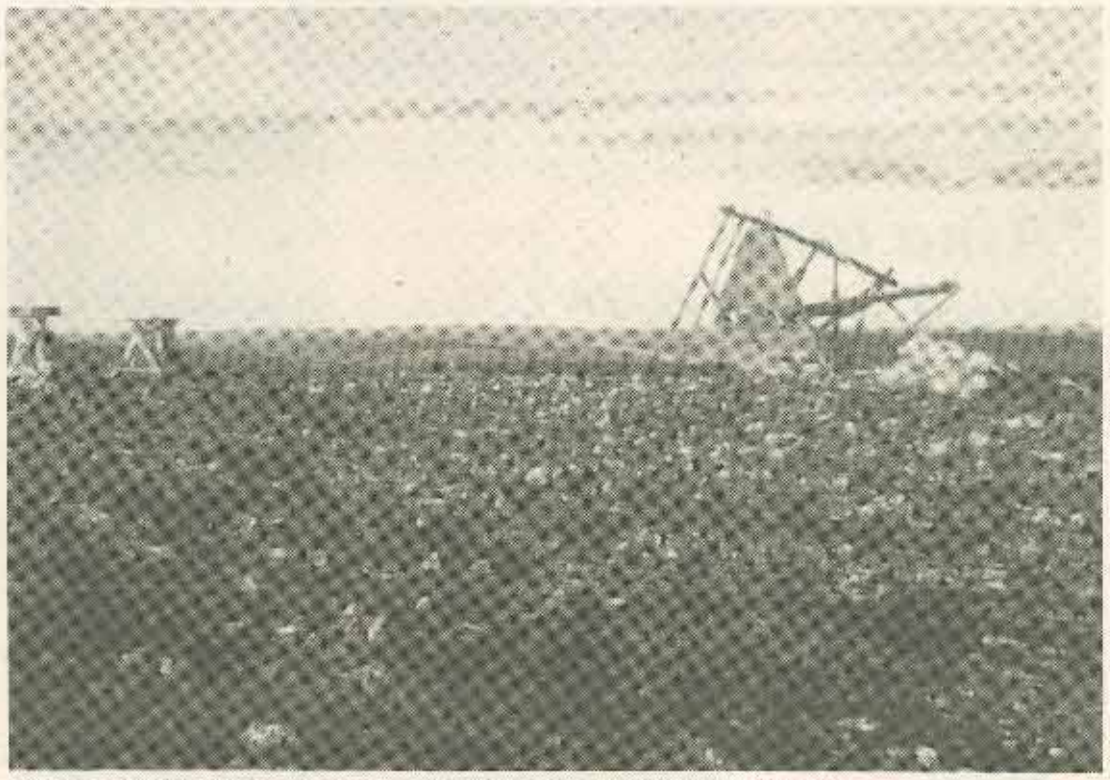
Otin yhteyttä Kevon tutkimusasemaan, josta ei kirjeitse osattu antaa asiaan lisävalaistusta. Karigasniemeläiseltä poromieheltä sain kesällä 1992 tietää, että torni on kaatunut vuosien 1987-88 aikana. Jos joku lukijoista tornin kaatumisesta jotain tarkempaa tietää, voi toki kirjoittaa tähän lehteen. Saamieni tietojen ja Ilmatieteen laitoksen tilastojen perusteella mielikuvitusta käyttäen asiasta voi kirjoittaa erilaisen joulutarinan:

On vuosi 1988 joulukuu. Utsjoelle ja varsinkin sen pohjoisosiin on jo joulukuun puoliväliin menneessä satanut 40 sentin paksuinen lumipeite.

Erttegvarrilla ja sen ympäristössä on kaamos vähentänyt kulkijan liikkumista. Mitäpä asiaa nyt pimeälle jängälle? On saattanut joskus moottorikelkan ääni kuulua kaukaa ja sen valo vilkahdella etäällä.

Jouluaatto on hiljentänyt liikkumisen alueella kokonaan. Joulunviettoon on valmistauduttu niin Tenon varren asumuksissa kuin Utsjoen kylälläkin. Välillä tähtitaivas välkehtii, mutta enimmäkseen lunta tupruttaa paksuina hiutaleina. Erttegvarrin kolmiomittaustorni seisoo tuulen läpäisemättömänä lumi- ja jäämöhkäleenä paikallaan.

Joulupäivän yönä on tuuli noussut. Lunta sataa ja puhurit pakkaavat tornin jokaisen kolon täyteen lunta.

Vuonna 1989 Erttegvarrin laelta pilkotti kaatunut kolmiomittaustorni.

Tuulen voima nousee edelleen. Linkinjeaggilta lännen suunnalta voimakkaat ilmavirrat vavisuttelevat tornin rakenteita. Saattavatpa sen metalliset peruskiinnikkeet olla jo aiemmin murtuneet.

Illalla Kevon tutkimusaseman tuulimittari pyörii hurjasti ja näyttää yli 14 sekuntimetrin lukemia. Tuuli piiskaa tornia varrilla. Yhtäkkiä jängältä saapuu sellainen myrskynpuhuri, joka nostaa tornin paikaltaan kääntäen tornin ylösalaisin ja samalla voimalla torni mätkähtää kyljelleen yli puolimetriseen lumeen. Näin sen rakenteet säilyvät ehjinä.

• • •

Paria kolmea viikkoa myöhemmin naali nousee ylös kohti kaatunutta tornia. Yöllä kettu oli hätistänyt sen pois pesäpaikastaan. Naalilla on nälkä ja se kaivaa kuopan lumeen tornin pylvään viereen ja löytää poromiehen syksyllä hukkaaman nahkakintaan...

Mauri Kanninen

TUNTURIUUTISET

Tällä palstalla julkaistaan pieniä uutisia joista ei ole yleisesti tiedotettu, mutta jotka ovat tunturiretkeilijöille tärkeitä. Tiedot autiotuvista, silloista, reiteistä ja muista rakennelmista sekä säännöistä ja rajoituksista, yleensäkin kaikki muutokset Lapin retkeilyalueilla, voidaan tuoda tunturilatulaisten tietoisuuteen tässä. Harkitusti voidaan myös huhujakin julkaista. Silloin niille saadaan joko vahvistus tai ne voidaan osoittaa perättömiksi.

Ilmoittakaa Lapin retkeilyalueiden asioista palstan toimittajalle: Matti Rekola os. Rintamäenkatu 29 G 14, 33820 Tampere, puh. 931-652564

KÄSIVARREN KÄMPPÄKUULUMISET

Enontekiön autio- ja varaustupia on peruskorjattu 90-luvun puolella ahkerasti. Myös uusia kämppiä on rakennettu palaneiden tai huonokuntoisten tilalle. Lisäksi Yliperän tuntureille on ilmestynyt useita uusia lukittuja yksityiskämppiä, joiden ovia ei sovi mennä rynkyttämään.

YLEISTÄ

Aatsan, Ailakkajärven ja Kaskasjoen lujitemuovikämpät on poistettu. Ailakkajärvellä samalla paikalla on **uusi hirsikämppä**, jonka sisustus poikkeaa totutusta. Kämppä on tilava, valoisa ja hyvin tehty.

Uusia kämppiä ovat ***Jogasjärven varaustupa*** vanhan autiotuvan vieressä ja ***Kobmajoen autiotupa*** kalottireitillä lähellä Somasjärveä.

Kuonjarjohkan kämpän uusimista suuremmaksi suunnitellaan. Myös siirtäminen olisi paikallaan, sillä kämppä on useina talvina ollut täysin lumeen hautautunut. On sattunut myös niinkin, että lumimyrskyn jälkeen kämpässä olleet ovat soittaneet ulkopuolista apua kaivamaan ovea auki.

Kutukosken länsipuolen kämppä siirretään talvella -95 Munnikurkkion lähelle Mellajärvelle

Vuobmegasjavrilla vanhan rajavartioston tuvan vieressä on uusi "Nimismiehen kämppä" joka on poliisin käytössä. Rajavartioston kämppä on nykyään paliskunnan.

Haltin ja Lossun autiotupien lähellä on uudet lukitut rajavartioston partiomajat ja Porojärven pohjoisrannalla Toskaljoen suussa on Metsähallituksen valvontatupa.

Riimmajärvellä uhmaa aikaa edelleen ns. ***"Urtashotelli"***, Wiikin yksityiskämppä.

Nyt kun Norjan rajan ylittäminen on tietyistä kohdista vapaata, ovat vaeltajat keksineet uusia reittejä kämppien välille. Mm. Saarijärven kämpältä Lossulle kulkee lyhin ja helpoin reitti Norjan kautta ja huhtikuussa -94 oli tällä reitillä vilskettä.

Kalottireitti on Suomen puolella merkitty lyhyillä puutapeilla, joiden pää on maalattu oransivärillä. Reitille on rakennettu siltoja jokien ylitse ainakin Saarijärven kämpän luokse, Tsahkaljärven pohjois- sekä eteläpäähän ja Vuobmegasjohkkalle.

Kevättalvella -94 olivat reitit kämppien välillä risuilla viitoitettuja.

Kaikki Metsähallituksen tuvat huolletaan, ilmeisesti myös Metlan. Joistakin kämpistä vastaava Pohjoiskalotin luonto- niminen yhteisö kuuluu Metsähallituksen organisaatioon.

Varaustupiin voi avaimen lunastaa Kilpisjärveltä Siilasmajan opastuskeskuksesta.

KÄSIVARREN TUVAT

AT=autiotupa VT=varaustupa PT=päivätupa

1. KUOHKIMAJÄRVI AT 6 h. Kolmen valtakunnan rajapyykin lähellä, n. 200 metriä Norjan rajasta. Kamina, kaasuliesi. Lukittu puoli ei ole retkeilijöiden käytössä. METLA.

2. SAANAJÄRVI PT. Saanajärven luoteispäässä. Kamina, kaasuliesi. METLA.

3. HALTI AT 5 h. Haltin huipun eteläpuolella olevan järven länsirannalla. Entinen rajavartioston partiomaja. Kamina, kaasuliesi. Kämpän kunto tyydyttävä. METSÄH.

4. PIHTSUSJÄRVI AT 12 h/VT 10 h. Pihtsusjärven itärannalla. Kamina, kaasuliesi, puhelin. METSÄH.

6. LOSSU AT 6 h. Lossujärven itärannalla. Entinen rajavartioston partiomaja. Kamina. Peruskorj. v-92. METSÄH.

7. MEEKO AT 6 h. Meekonvaaralla kaakkoispuolella, Pierrejohkan suulla. Kamina. METSÄH.

8. MEEKO VT 10 h. Meekonjärven etelärannalla pahdan alla. Kamina, kaasuliesi. Puhelin lukitun Telen tuvan seinällä. Lähellä myös muita tupia. METSÄH.

9. JOGASJÄRVI AT 4-5 h. Jogasjärven etelärannalla. Takka. Peruskorj. v-90. METSÄH.

10. JOGASJÄRVI VT 4h. Edellisen vieressä. Kamina, kaasuliesi. Valmistunut v-94. METSÄH.

11. KOBMAJOKI AT 6 h. Kobmajoen rannalla, vanhan poroaidan kohdalla. Rakennettu v.-93 Somasjärven kämpän tilalle. METSÄH.

12. POROJÄRVI AT 10 h. Porojärven itäpäässä, järven etelärannalla. Kamina. METSÄH.

13. TAABMA AT 4 h. Taabmajärven pohjoispuolella entinen porokämppä. Peruskorj. v-93. METSÄH.

14. TENOMUOTKA AT 7-10 h. Lätäsenon länsirannalla Norjan rajan lähellä. Kamina. Peruskorj. v-90. METSÄH.

15. KUONJARJOHKA AT Kahperusvaarojen ja Kuonjarvaarrin välistä laskevan Kuonjarjohkan pohjoisrannalla. 6 h. Kamina, puhelin. METSAH.

16. SAARIJARVI AT 8-10 h/VT 10 h. Saarijärven ja Tsoahpejavrin välissä lähellä Norjan rajaa. Kamina, kaasuliesi. puhelin tilavassa eteisessä. METSÄH.

17. TERBMISJÄRVI AT 8 h/VT 10 h. Terbmisjärven pohjoisrannalla Salmikurun suulla. Kamina, kaasuliesi. Peruskorj. v.-92. METSÄH.

18. AILAKKAJÄRVI AT 10 h. Ailakkajärven pohjoisrannalla. Kamina, kaasuliesi. METSÄH.

19. PUVRASJOHKA AT 20 h. Puvrasjoen varrella korkeuskäyrällä 650 m. Kaksiosainen, v.-91 peruskorjattu. Kamina. METSÄH.

20. KASKASJOKI AT 8 h. KaskasjoellaKaskasjärvestä2km. alavirtaan. Kamina. METSÄH.

21. KUTUKOSKI AT 10 h. Vuontisjärven kaakkoispäässä. Kamina. METSÄH.

22. ROPI AT 12 h. Ropijoella Akkispahdasta itään. Kamina. METSÄH.

23. KALKKOAIVI 8 h. Kalkkojärvien kaakkoispuolella. Entinen rajavartioston tupa. Kamina. METSÄH.

VAELLUSPOLUILTA

"Aina tämä kotiolot voittaa"

Kuka lienee ensimmäiseksi sanonut tuon otsikon lauseen? No, ei sillä väliä. Hyvä ja oikeaan osunut toteamus se on. Siitä onkin muodostunut ns. lentävä lause, jota aina tilaisuuden tullen kaytetään.

Lähdimme kerran kaverin kanssa viikonlopun vaellukselle Haukkamaalle. Marraskuu taisi olla alullaan kun perjantai-iltana jäimme bussista pois pimeällä metsätaipaleella. Risukkoisessa metsässä kompuroimme pikkulammen rantaan yöpymään. Löysimme laavulle hyvän paikan ja saimme kantotulet palamaan. Oli lämmin ja tyyni ilma. Tähdet tuikkivat taivaalta ja kantotulet valaisivat ympäröivää hongikkoa. Kahvin tuoksuessa kuksassa ja rasvaisen makkaran tiristessä nuotion loimussa, totesimme yksimielisesti:

– Kyllä tämä kotiolot voittaa

Aamulla taivas oli pilvessä ja vähän sataa tihutti. Vaelsimme 'poikki kairan' kohti Helvetinkolua. Puolelta päivin alkoi vesisade, ei mitenkään rankka, mutta tarpeeksi kasteleva. Taukoa ei viitsinyt pitää sateessa, vaan pyrimme Helvetinkolun kämpälle. Iltapäivällä kompuroimme sateessa liukkaita kiviä pitkin alas rotkoon ja taas vastapäistä kalliorinnettä ylös. Sitten jyrkkää polkua pitkin alas kämpälle ja luulimme jo pääsevämme sisälle takan ääreen lämmittelemään ja ruokailemaan. Tempaisin kämpän oven levälleen ja samantien pari partiopoikaa selälleen. Pienessä kämpässä oli toistakymmentä partiolaista varusteineen. Se siitä lämmittelystä.

Helvetinkolun kämppä talvella.

Nopea tilanteen arviointi ja päätimme mennä kilometrin päässä olevalle keittokatokselle. Sen suojassa voisi keitellä ja vaikka yöpyä. Takana oli taivalta jo parikymmentä kilometriä ja nälkä oli kova ja vilu puistatteli. Pimeässä saavuimme keittokatokselle joka oli jo vallattu. Retkeilijöitä siellä kin. Varusteet levällään ja vaatteita kuivumassa. Sen verran raivasivat tilaa, että pääsimme suojaan ja tulisijan ääreen ruokailemaan.

Harkitsimme taas tilannetta. Keittokatokseen ei mahtunut yöpymään, eikä laavu ilman tulia ollut houkutteleva. Entä jos kävelemme vielä valtatien varteen, josta kahden tunnin päästä pääsemme bussilla kotiin? Eihän tielle ole matkaa kuin kymmenen kilometriä. Näin teimme ja lähdimme nostelemaan. Sateessa ja pimeässä talsimme polkuja ja teitä pitkin pysäkille. Bussi tuli varttitunnin odottelun jälkeen.

Bussissa värjöttelimme märissä vaatteissa lähes kaksi tuntia. Ja kun kaveri sitten saapui kotiinsa, märkänä ja rähjäisenä ennen aikojaan, niin eikös vaimonsa ihmetellyt:

– Joko sitä nyt tullaan? Eikö se voittanutkaan kotioloja?

Salvare

ERÄMAA ON ILLUUSIO

Tarvitsemme retkeilyreservaatteja

Nuuksion uutta kansallispuistoa sanotaan erämaiseksi. Jokseenkin kaikkialle puistoon kuuluu kuitenkin liikenteen ääni ympäristön vilkasliikenteisiltä teiltä, ja reittilentokoneet jylisevät ylitse alvariinsa.

Vielä urbaanimman ilmiön voi kohdata Espoon puolella Nuuksion "erämaa-alueella" telttaileva. Paikalle saattaa ilmaantua rahastajanlaukkua kantava virkamies perimään telttailumaksua, sillä iso osa Nuuksion ylängöstä on Helsingin kaupungin ulkoilualuetta.

No, Nuuksiohan on melkein Helsinkiä. Mutta samantapaisiin erämaatunnelman romahduttaviin ilmiöihin törmää lapinvaelluksillakin. Voidaankin sanoa, että erämaa on nyky-Suomessa illuusio, joka meidän täytyy luoda osaksi päämme sisällä, mielikuvituksessamme.

Asuntovaunut erämaassa

Ennen Kalottireitin rakentamista Haltin reitti oli viitoittamaton ja silloittamaton. Siinä oli vissiä hohdetta ja seikkailun tuntua. Mutta moni on jakanut kanssani sen shokin, jonka aiheuttivat - kahden tai jopa kolmenkin tiettömässä ja puuttomassa tunturiskaidissa tarvotun rankan päivän jälkeen poromiesten valtavat asuntovaunut Pitsusjärven rannalla.

Tosiasiassahan Suomen korkeimman kohdan sijaitseminen pitkän ja vaativanpuoleisen vaellusmatkan takana on jo vuosikymmenet ollut hiukan keinotekoinen, vastoin parempaa tietoa luotu myytti. Tuo tavoiteltu huippu vieraskirjoineen on melko lähellä autotietä ja turistipalveluja, jos sinne kuljetaan Norjasta käsin.

Monenlaisia tunnelmantuhoojia

Kaikenlaiset sattumukset ovat monilta kertoja särkeneet erämaatunnelmani, joka puolella Lappia, useimmiten tietenkin viitoitetuilla reiteillä ja suhteellisen lähellä maalikyliä.

Ennen Kevolla oli vähemmän puuportaita ja enemmän erämaatunnelmaa kuin nykyisin. Mutta tämä tunnelma kärsi pahoin, kun vaellettuasi, kiivettyäsi ja välillä ryömittyäsi kymmeniä kilometrejä, telttailtuasi matkalla kaksi kertaa ja kahlattuasi kolme kertaa Kevojoen yli kohtasit lauman partiolaisia. Vähän toisella kymmenellä olevia, pelkät pikkureput selässä. He olivat kävelemässä Kevon reitin läpi yhtä soittoa - olivat suorittamassa erästä partiomerkkiä.

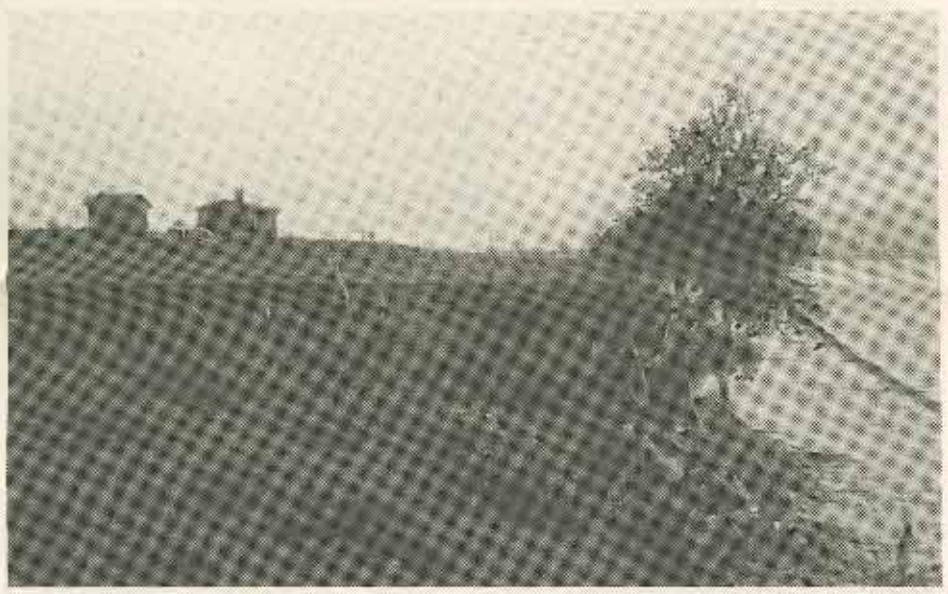
Entäpä vaeltaessasi teltan kanssa Pallaksella. Heräät aamulla töminään ja kurkistat teltasta ulos. Siellä pienessä tihkusateessa juoksee miehiä kirjavissa asuissa, vyölaukut varusteinaan: Hetta-Pallas-kilpajuoksu.

Sokostilta palatessasi istut nuotiolla Suomun Ruoktun nuotiopaikalla. Joen yli kahlaa puistohallinnon Lada-merkkinen henkilöauto ja parkkeeraa kämpän edustalle.

Ja ne muistolaatat. Etsit sankassa sumussa Taivaskeron huippua ja sen saavutettuasi saat lukeaksesi muistokiven, jossa kerrotaan Helsingin olympiatulen sytyttämisestä tällä paikalla. Kivuttuasi työläästi ainutlaatuiselle Saivaaran "pöytävuorelle" löydät tunturin laelta kiveen kaiverretun muistutuksen siitä, että Porojärven seudut olivat UKK:n suosimaa hiihtomaastoa.

Helikoptereita ja lintumiehiä

Rikkumattoman, läpi koko vaelluksen ulottuvan erämaatunnelman tavoitat vain hyvällä onnella. Vaeltaessasi Käsivarren tunturinselännettä kilometrin korkeudessa keskiyönauringon valossa viereesi saattaa yhtäkkiä laskeutua helikopteri, josta rientävä mies tivaa sinulta havaintoja salakuljettajasta. Tai kahden raskaan päivämatkan taakse Vätsärin erämaahan ehkä tupsahtaa valtavine kolmijalkaisine kiikareineen lintujentutkija, joka sanoo lähteneensä maantieltä samana aamuna ja aikovansa palata ennen iltaa.

Me löydämme vielä omat erämaamme syrjäisiltä seuduilta, mutta entäpä seuraavat sukupolvet? Kuvassa Nuorgamin kyläläisten kalastustukikohta Stuorra Tsahppesjavrin rannalla.

Sellaista erämaata ei Suomesta löydykään, jota ei moottorikelkalla, - pyörällä, -veneellä, mönkijällä tai hydrokopterilla tavoita muutamassa tunnissa. Puhumattakaan vesitasosta tai helikopterista, jolla Helsingin herra tutustuu Haltin huippuun varttitunnissa tai pyyhältää hetkessä kalaan syrjäisimmälle tunturijärvelle, asettuupa vielä yöksi autiotupaan kuin paraskin vaeltaja. Mieluummin kuitenkin varaustuvan puolelle, jossa pehmeät patjat ja astiastot ovat odottamassa erämaan ystävää.

Modernit erämiehet pyörän satulassa

Nyt ovat erämaahan tunkeutuneet myös räikeäasuiset ja kevytvarusteiset maastopolkupyöräilijät, jotka vaativat itselleen suorastaan jonkinlaista eräretkeilijän statusta eivätkä suostu ymmärtämään, mitä j alan liikkuvilla vaeltaj illa voi olla heitä vastaan. Hehän liikkuvat omin voimin ja luontoystävällisesti - modernimmin, nopeammin ja tarkoituksenmukaisemmin vain kuin rinkkakansa.

Eräretkeilyn ihana itsepetos

Kyllä me tiedämme, että kaikki nuo hölkkääjät, moottorikelkkailijat, maastopyörällijät ja ilmateitse liikkuvat edustavat reaalimaailmaa ja me, rinkan tai ahkion raahaajat, eräänlaista ihanaa itsepetosta.

Me koetamme leikkiä aikaa, jota ei enää todellisuudessa ole. Me haluamme nähdä oikean erämaan paikoissa, jotka eivät ole koskemattomia eivätkä vaikeasti saavutettaviakaan, jos on pelit ja vehkeet.

Me valitsemme hitaimmat mahdolliset kulkuvälineet, kumisaappaat tai sukset, jotta saamme tehdä taivalta työläästi ja päivätolkulla.

Me pakkaamme mukaamme niin raskaat kantamukset, että Kevon reittiin kuluu kolme-neljä päivää, kun reipas partiotyttö pikkureppuineen kipaisee sen kerralla läpi.

Me pystytämme muinaisaikain tapaan laavumme tai ryömimme yöksi turvekammiin, kun taas poromies ajaa maastomoottoripyörällään yöksi kotiin vaimon viereen.

Mistä reservaatit retkeilijöille

Luonnonpuistoissa pyritään säilyttämään erämaaluonto mahdollisimman koskemattomana - tieteellisen tutkimuksen ehdoin. Me rinkkaretkeilijät tarvitsisimme jotain vastaavaa. Jonkinlaisia reservaatteja, joissa voisimme nauttia muinaisaikain erämaasta, ilman pelkoa siitä, että illuusion rikkoo moottorin ääni, kilpahölkkääjä tai polkupyöräilijän neonasu. Tietäen erämaatunnelmamme keinotekoiseksi luomukseksi, joka on saatu aikaan sulkemalla nykyaika reservaatin ulkopuolelle - mutta nauttien sydämestämme parhaasta mahdollisesta erämaasta, joka nykyisin on mahdollista saada aikaan.

Virallinen valtion retkeilyalue ei voi tällainen reservaatti olla. Päinvastoin: erämaa-alueen tultua nimetyksi valtion retkeilyalueeksi sinne alkaa ilmaantua ns. rakenteita: kiinteitä laavuja ja taukokotia, portaita ja siltoja.

Luonnonpuistoissa tarvitaan suojelusyistä vastaavanlaisia "rakenteita" ja lisäksi kulkemisen rajoittamista viitoitetuille reiteille.

Kansallispuistojen erämaaosat – joita olisi hyvä lisätä ja laajentaakin – voisivat käydä retkeilyreservaatteista. Se ei juuri muuta vaadi kuin modernien kulkuneuvojen käytön pysyvää tiukkaa rajoittamista. Tietenkin täytyy pystyä torjumaan myös koneellisen kullankaivuun tyyppinen "moninaiskäyttö".

Erämaaosiin ei kaivata siltoja, portaita, pitkospuita, viitoitettuja reittejä eikä taukokotia. Rakennettakoon niitä lähempänä pikitietä sijaitseville massaretkeilyalueille, joilla liikkuu kokemattomampaa porukkaa ja joissa on olemassa todellinen luonnon kulumisen vaara.

Moottoroitu poronhoito kansallispuistoissa lienee pakko hyväksyä – onhan kysymys alkuperäisväestön elinkeinonharjoittamisesta ikivanhoilla palkisillaan. Mutta asuntovaunuja ei erämaahan poronhoidonkaan merkeissä tarvittane.

Hiukan on tingittävä

Täysin villiin ja vapaaseen eräelämään ei ole enää paluuta. Tässä on eräänlainen paradoksi: jos haluamme säilyttää erämaa-illuusion mahdollisuuden tuleville polville, meidän on hyväksyttävä pari sivilisaatioilmiötä: jätehuolto, tulenteon rajoittaminen ja puuhuolto.

Ilman järjestettyä jätehuoltoa ei erämaa säily erämaan näköisenä, vaan siitä tulee enemmänkin kaatopaikan näköinen. Tästä on riittävästi kokemuksia monilta Lapin alueilta menneiltä vuosilta.

Rajoittamaton tulenteko tuhoaa myös erämaan aitouden. Esimerkiksi UKK-kansallispuiston perusosasta ei enää vuosisatoihin tule aidon erämaan näköistä: siellä saa vaeltaa melko kauas, ennen kuin maapuita alkaa näkyä. Tuhannet retkeilijät ovat kymmenien vuosien kuluessa polttaneet nuotioissaan kaiken polttopuuksi kelpaavan. Rumia ovat tuhkatiheässä olevat nuotionpohjatkin.

Me siis joudumme hyväksymään merkityt nuotiopaikat ja puuhuollonkin - mutta ei nuotiopaikoilla toki kovin kummoisia "rakenteita" tarvittaisi.

Aikaa päälle joudumme ehkä totuttelemaan siihenkin, että vaeltaja joutuu itse osallistumaan "erämaareservaatin" puu- ja jätehuollon ylellisyyden maksamiseen.

Kuka on arvollinen

Ketkä sitten ovat arvollisia kulkemaan retkeilyreservaatissa? Kaikki, jotka ovat halukkaita. Massaretkeily suuntautuu joka tapauksessa maanteiden läheisyydessä sijaitseville helppokulkuisille alueille, joihin tehdyt kämpät ja muut "rakenteet" helpottavat retkeä ja lisäävät turvallisuutta.

Todellista eräelämää kaipaavien määrä tulee aina pysymään sen verran pienenä, että tungosta ei synny, eikä luonto kulu kumisaappaiden alla haitaksi asti.

Tietenkin toivotamme tervetulleiksi myös veljemme ja sisaremme muista EU-maista. Se, joka matkustaa kalliisti Pohjan perukoille asti ja on valmis suuriin rasituksiin kokeakseen erämaan elämyksen, on sen ansainnut. Jos kulkuneuvoiksi sallitaan vain omat jalat ja sukset, ei keskieurooppalaisia varmasti koskaan tule haitaksi asti kylmään ja märkään, sääskien purtaviksi.

Valistusta ulkomaalaiset toki tarvitsevat nykyistä enemmän: millainen kokemus oikeaan erämaahan vaeltavalla pitää olla, miten huolehditaan turvallisuudesta, miten kairassa eletään asiallisesti.

Tulevat polvet vaativat meitä huolehtimaan asiasta

Me nykyajan rinkkaretkeilijät voimme vielä koettaa löytää omat erämaamme pakenemalla yhä epäsuosituimmille ja vaikeakulkuisemmille alueille. Mutta viimeistään lastenlastenlapsemme tulevat kiroamaan meidät, jos emme nyt ryhdy huolehtimaan siitä, että heillekin taataan mahdollisuus kokea erämaan ja eräretkeilyn illuusio.

Siitä eivät meidän puolestamme huolehdi ne, jotka valitsevat mieluummin helikopterin kuin kumisaappaat tai moottorikelkan mieluummin kuin sukset. Meidän se on tehtävä.

Juhana Häme

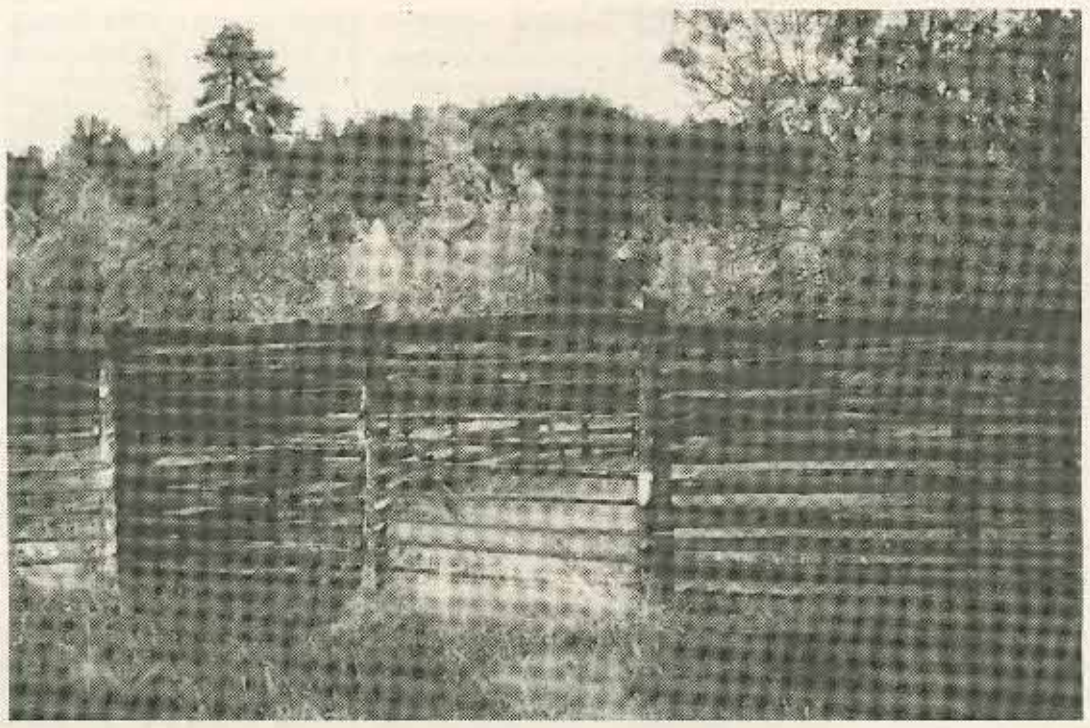
Entinen erotuspaikka Lemmenjoen kansallispuiston uusi nähtävyys

Kahdeksan vaeltajaa kymmenestä lähtee Lemmenjoen kansallispuistoon Njurganlahdesta joko paikallisten matkailuyrittäjien moottorivenecssä tai kävellen raskasta rantapolkua. Kaksi muuta menevät omia reittejään Kittilän tieltä tai saapuvat pohjoisesta Vaskojoen suunnasta. Arvio on summittainen ja perustuu silmämääräiseen havainnointiin ja porinointiin kulkijoiden kanssa. Yleensä rinkkaväki pyrkii maineikkaille kulta-alueille, joissa viime kesänä oli 157 toimivaa valtausta.

– Siellä ei ole enää mukava käydä. Konekaivajat ovat myllänneet kivikot sellaiseksi rakaksi, että vielä tuhannen vuoden päästä paikalle osuvat voivat pällistellä muinaissuomalaisten huuhtojien kultakiimaa, Oahujoen autiotuvalla yöpynyt muhoslainen vaeltajapari suri.

He valitsivat syysretkensä maastoiksi Lemmenjoen eteläpuolisen tunturialueet niitä reunustavat jängät koivikkoineen ja vanhoja aihkeja kasvavat outamaat.

Lähtöpaikaksi voi valita myös Repojoen ja sieltä Sallivaaraan johtavan 6-kilometrisen keinon, jonka päähän museovirasto on entisöinyt vanhan erotuspaikan. Se on tänään elävää kulttuurimaisemaa, missä kävijä pääsee tutustumaan paikallisen poronhoidon lähimenneisyyteen ja nykyisyyteen. Sallivaaran paliskunta käyttää erotuspaikkaa edelleen porohoidossa. Autiotupien ja muuta jokamiehen oikeuteen kuuluvaa retkeilyä palvelevan varustuksen huollosta vastaa kansallispuiston henkilökunta.

Erotusaita kämppineen on Lapin arvokkaimpia kulttuurihistoriallisia kohteita. Takana kohoaa Sallivaara.

Metsästäjiä ja metsonpoikia

Ensimmäisenä Sallivaaran polulla tuli vastaan lintukoira ja mies, jonka kupeilla roikkui kaksi mustaa metsonpoikaa ja muutama kesäpukuinen riekko. Sallivaaran pihassa uikahteli pystykorva. Se oli onnistunut haukkumaan isäntänsä reppuun yhden homenokan. Taisivat olla kaikki samaa pesuetta ja tulleet ammutuiksi kokemattomuuttaan. Männikössä kotkotteli siivilleen vanha koppelo, joka saattoi olla ammuttujen äiti. Toinen elävä metsonpoika oli sen verran vinksahtanut, että pörhisteli höyheniään viisi päivää myöhemmin Njurganlahden mökkikylän miesten huusin rappusilla. Riistalinnut ovat niissä selkosissa vähissä.

Paikallisilla asukkailla on kansallispuistossa metsästysoikeus monen ihmeeksi!

Sallivaarassa jopa 8000 poron erotus

Metsähallituksen esitteen mukaan ettoaminen eli porojen kokoaminen paliskunnan alueelta talven erotusta varten aloitettiin syys-lokakuun vaihteessa. Maastossa liikuttiin jalan, lumen tultua ajettiin poroilla ja viimein hiihdettiin. Ajokelien myötä irrallaan olevia poroja alettiin kerätä tokkiin. Kylistä saapui lisää paimenia ja hyviä koiria. Kun kokoamistyö oli valmis, poroisäntä kuulutti erotuksen pitoajan .

"Parhaimmillaan 7 000-8 000 poron eloa paimennettiin erotukseen saakka muutamassa erillisessä tokassa, jotka yksi kerrallaan kuljetettiin tunturista Sallivuomaa pitkin erotusaitaan. Paimenien ja koirien liikkeelle ajama tokka kulki eteenpäin seuraten edessään talutettua laitistajaporoa."

Erotus oli merkittävä tapahtuma. Se pidettiin joulu-tammikuussa täydenkuun aikaan. Porot eroteltiin aidassa omistajilleen lukien. Erotuksen jälkeen poronomistajat paimensivat poroja kesään asti. 1-2 viikkoa kestäneen erotuksen ajaksi Sallivaaraan kerääntyi väkeä läheltä ja kaukaa. Poromiesten ja -perheiden ohella sinne saapui poronostajia, vieropalkisten edustajia, kokkeja, kauppiaita, virkavaltaa, työmiehiä jne. 1950-luvulla erotuspaikalle syntyi erikoinen markkinaperinne iltatoreineen ja tansseineen.

Reitti hahmottuu vaaran huipulta

Parhaiten erotusaidasta pääsee kärryille, kun nousee viereisen Sallivaaran laelle, minne on rakennettu puuportaat. Vaikka vaara on vain 300 metriä korkea, huipulta avautuu mahtava panoraama laajaan Lapinmaahan. Katsoipa mihin tahansa, maisemaa hallitsevat enimmäkseen vetiset jängät. Kiintopisteenä toimii pari linkkitornia ja äsken valmistunut Liutmuttivaaran tutka-asema.

Laki on oiva paikka suunnitella myös tulevaa vaellusreittiä. Itään on eniten kovaa maata, ja suot kiertäen pääsee pitkän taipaleen seuraaville yötulille. Nuotio syttyy helposti, sillä tervaksen tuoksuisesta polttopuusta ei ole pulaa. Huonojalkainenkin selviytyy parissa päivässä Oahujoen autiotuvalle. Sen ovelta ja akkunasta avautuu taas uusi maailma. Lähiseudun tuntureista korkein on Morgam Vibus, joka kohottautuu 598,8 metrin korkeuteen. Puolenkymmentä metriä saa lisää, jos vaivautuu kolmiomittaustorniin. Alhaalla levittäytyy Lemmenjoen laakso; tunturia on kuvata ja katsella sinne minne silmä kantaa.

Markku Tawast

KÄMPPÄASIAA

Vuoden -94 aikana tukikohdissa tehdyt työt olivat pääasiassa polttopuuhankintaa. Puukulut ovat moninkertaiset muihin kuluihin verrattuna. Siksi onkin tärkeää, että jokainen kämpän käyttäjä kiinnittää huomiota puiden kulutukseen. Puukassatulot ovat tähän asti aina olleet pienemmät kuin kävijämäärä edellyttäisi.

Susikyrön talkoot viime kesänä onnistuivat erittäin hyvin, kiitos reippaan talkooporukan. Puita saatiin parin vuoden tarve ja kaikki puut eivät mahtuneet edes liiteriin. Tervaakin keitettiin kymmeniä litroja. Vanhassa kämpässä ei tehty muuta kuin tiivistettiin vetoisia nurkkia ja laitettiin puuceen kattoon uusi huopa.

Uusiin kämppiin asennettiin pesupöytiin filmivaneripäällysteet puhtaanapidon helpottamiseksi ja lyhennettiin palomuurin vieressä olevia kantavia karoja. Näissä kämpissä on ongelmana kosteuden tiivistyminen tuulikaapin yläosaan. Tämä johtuu siitä, että esim. ruoanlaiton yhteydessä pidetään ovi tuulikaappiin auki. Tällöin vesihöyry tiivistyy kylmään tuulikaappiin aiheuttaen kosteusvaurioita. Ovi on pidettävä suljettuna ja laskettava höyryt ulos ikkunasta.

Susikyrön tontin poikki suunniteltu vesihuoltolinja on saatu siirrettyä rajalla olevan latupohjan kohdalle. Uudessa rantakaavaluonnoksessa on tontin eteläpuolella oleva terävä nurkka otettu yleiselle venevalkamalle johtavan tien alle. Tähän asiaan ei ole puututtu, koska alue on jyrkän rinteen alla ja sen pinta-ala on alle sata neliötä. Sen sijaan on anottu rakennusoikeutta pohjoispuolella olevalle tontin osalle, jonka tehokkuusluku olisi 0,1.

Susi-Kiisalla käytiin talkooviikon lopulla pienemmällä porukalla kaatamassa tontilta koivuja rasiin kuivumaan. Näiden lisäksi sinne on metsähallituksen ja Niilo Palton toimesta toimitettu koivunrankoja noin 20 kuutiota. Kiisallakin tiivistettiin kämppää ja laitettiin pesupöydän pinnalle filmivaneri. Saunan seinän rikkoutunut Luja-levy vaihdettiin uuteen.

Susi-Talakselle tehtiin aikaisin keväällä uusi laituri sekä syyskesällä on puucee siirretty tyhjän montun päälle, tervattu vene ja laitettu saunan kattoon kiukaan yläpuolelle suojalevy. Polttopuita Talaksella on useamman vuoden tarve. Saunan vesikatto on lähivuosina uusittava, mahdollisesti seuraavien puutalkoiden yhteydessä.

Tämän vuoden talkoot pidetään leiripäivien jälkeisellä viikolla Susi-Kiisalla, siirretään kaadetut koivut liiterille, aisataan ja laitetaan kekoihin kuivumaan. Pekan kammin painuneet seinät korjataan ja tehdään muitakin vastaantulevia töitä.

Kämpät on tarkoitettu jäsenten vapaaseen käyttöön, mutta käyttö ja aika aiheuttavat kunnostustarvetta sekä varusteiden ja tarvikkeiden hankintaa. Sen vuoksi olisikin toivottavaa, että kaikki tukikohtien käyttäjät suorittaisivat sovitun polttopuumaksun.

Kiitokset kaikille talkoisiin ja muuhunkin kamppätoimintaan osallistuneille sekä hyvää alkanutta vuotta.

Ps. Susikyrön tie pidetään auki läpi talven.

Seppo Björkengren

Retkitoimikunnan järjestämät retket ja viikot 1995

Hiihtoviikko Susikyrössä 11–18 helmikuuta. Ilmoittautuminen 31.1. mennessä. Yhteyshenkilö Raili Partanen os. Taivaanpankontie 21 D 36, 70200 Kuopio, puh. 971-2824427. Viikolle ei ole yhteiskuljetusta ja ruokailu "omin eväin". Asioista voidaan sopia esim. Talvipäivillä.

Hiihtovaellus huhtikuussa. Yhteyshenkilö Ari Linkolehto os. Murikankatu 18 B 11, 20740 Turku, puh. 921-2426395.

Hiihtovaellus Käsivarressa 18-28.4.-95. Yhteyshenkilöt Pirkko Westergård os. Kasarmink. 21 A 5, 65100 Vaasa, puh. 961-3178058 tai Kalevi Kanerva, puh. 921-2321571.

METSÄHALLITUS, Ylä-Lapin luonnonhoitoalue

Luonnonsuojelun päällikkö, Olavi Tuohisaari

Lemmenjoen kansallispuistoon vireillä oleva kullankaivun huoltoura

Taustaa

Lemmenjoen kansallispuiston erikoispiirteisiin kuuluu 1940-luvulla alkunsa saanut kullankaivuu, jonka intensiteetti on vuosien myötä vaihdellut. Tällä hetkellä alueen puronvarret ovat melko tarkkaan vallattuja. Valtauksia on lähes 70 kpl ja lisäksi kaivospiirejä 14 kpl. Viime vuosien aikana toiminnan luonne on koneellistumisen myötä saanut muotoja, jotka sopivat varsin huonosti luonnonsuojelualueelle. Kullankaivun koneellistuminen alkoi laajentua 1980-luvun alkupuolella. Metsähallitus-kansallispuiston hoitajana- otti tuolloin tavoitteekseen saada koneellinen kullankaivu loppumaan tietyn kohtuullisen siirtymäajan puitteissa. Keväällä 1991 tulikin voimaan asetus, jolla koneellinen kullanhuuhdonta kiellettiin kansallispuistossa.

Kun on selvitelty luonnonsuojelusäädösten ja kaivoslain välisiä suhteita korkeinta oikeusastetta myöten useaankin kertaan erilaisista tilanteista lähtien, on päädytty siihen, että koneellinen kullan hyödyntäminen on mahdollista kaikilla valtauksilla, jotka on saatu ennen tuota koneellisen huuhdonnan kieltävän asetuksen antamista. Kaivajat ovat myös kauppa- ja teollisuusministeriön myötävaikutuksella lähteneet onnistuneesti muuttamaan valtauksiaan kaivospiireiksi, joiden yhteen laskettu pinta-ala on jo n.220 ha. Kaivospiiri on luonteeltaan pysyvämpi kuin valtaus, koska sen voimassaolo ei ole samalla tavalla aikaan sidottu kuin valtauksen. Lisäksi mm. rakentaminen on yksinkertaisempaa kuin valtaukselle.

Valtausten huoltamistavat

Kultavaltausten huolto tapahtuu pääosin talviaikaan moottorikelkoin samoin koneitten siirrot tehdään lumipeitteiseen aikaan. Niin ikään on eräille koneka ivajille annettu kesäaikaista huoltoa varten lupia maastomönkijän käyttöön tietyille olemassa oleville urille. Alueella on myös kaksi lentopaikkaa, joita voidaan käyttää huoltokuljetuk-siin. Toiminnan luontecssa ei ole tapahtunut sellaisia muutoksia, joilla voisi perustella tieuran tarvetta.

Tapaus huoltoura

Kaivoslain mukaan voidaan kaivospiirin ulkopuolelta osoittaa mm. tiealue apualueeksi, jos toiminta sitä edellyttää. Harkintavalta on kauppa- ja teollisuusministeriöllä. Eräällä henkilöllä on kaksi kaivospiiriä kansallispuistossa,ja hän pyrkii käyttämään tätä kaivoslain suomaa mahdollisuutta huoltouran saamiseksi. Esitetty huoltoreitti lähtee Angelin tieltä Koiraojalta ja kulkee Miessijoen kautta Puskuojalle. Pituutta sillä on n. 38 km ja suunnitelman mukaan sitä on tarkoitus kunnostaa niin, että kesäaikainen käyttö on mahdollista. Sitä olisi tarkoitus käyttää myös muiden kaivajien huoltotarpeisiin. Toimitus alkaa keväällä ja se on määräyksen mukaan saatettava loppuun ensi kesän aikana. On varsin todennäköistä, että "tieura" tullaan perustamaan toimituksessa. Aikaa myöten käy yleensä niin, että tällaisista urista muodostuu vähitellen pysyväisluonteisia teitä, joiden käytön valvonta on myös mahdotonta. Alueen käytön luonne muuttuu täysin ja luonnolle aiheutuva haitta kaikkine lieveilmiöineen ei ole vähäinen. Voi kai sanoa, että hanke on toteutuessaan Lemmenjoen kansallispuistolle kohtalokas. Viime kädessä vaihtoehtoja ei ole paljon. Voidaan ajautua tilanteeseen, jossa yhteiskunta joutuu harkitsemaan konekaivualueiden lunastamista tai koko kansallispuiston lakkauttamista.

Kuluvan vuoden kesällä tehty Suomen luonnonsuojelualueiden tilan kansainvälinen arviointi tuomitsi jyrkästi kullankaivun kansallispuistossa. Sen mukaan kaivutyö tulisi lopettaa mahdollisimman pian. Mielestämme Lemmenjoen alue on niin arvokas alue, ettei sitä saa tuhota vähäisten ja lyhytaikaisten taloudellisten hyötynäkohtien vuoksi. Metsähallitus toivoo saavansa luontoarvojen puolustamisessa mahdollisimman laajaa tukea.

ERÄRETKEILYN KESÄKURSSI

Järjestämme Tunturiladun laatiman Eräretkeilyn peruskurssin tukikohdassamme Inkoon Kärrikaltiossa. Perusosa on 12. (ilta) - 14.5.1995 ja maasto-osa vastaavasti 2.(ilta) - 4.6.1995. Toivomme myös muiden kerhojen jäseniä ja kerhojen ulkopuolelta olevia osallistumaan kurssille. Otamme korkeintaan noin 25 osallistujaa, etusija annetaan kurssia ennen käymättömille.

Tiedustelut ja ilmoittautumiset vappuun mennessä: Hannu Maula, Ylipalontie 1 D, 00670 Helsinki, puh. 90 - 743246.

TERVETULOA ! Tunturikerho KAVTSI

BUSSILLA TALVIPÄIVILLE

Bussi lähtee Turusta perjantaina 27.1. klo 19.00. Tampereen linja-autoasemalta jatketaan klo 21.15 ja Jyväskylän rautatieasemalta klo 23.30.

Matkan järjestelyistä vastaa Maisa Kramsu, puh. 921 - 366457. Ilmoittautumiset 10.1.1995 mennessä.

Kavtsin bussilla

TUNTURILADUN XX TALVIPÄIVILLE KARTTULAAN

Lähtö Helsingistä perjantaina 27.1.1995 klo 19.00. Lähtöpaikka on Mikonkadun tilausajolaituri. Ajamme Lahden ja Kouvolan kautta, muualtakin matkan varrelta otamme mukaan kunhan asiasta sovitaan. Paluumatkalle lähdetään tapahtuman päätyttyä sunnuntaina 29.1.1995.

Matka järjestetään vain mikäli riittävästi lähtijöitä ilmoittautuu 15.1.1995 mennessä: Jorma Alapuranen, puh. 90 - 5120 378 tai Hannu Maula, puh. 90 - 743 246. (Samana päivän pitää viimeistään ilmoittautua myös järjestäjille !).

Login bussilla Lappiin

Logilaisten mukana pääset pääsiäisviikolle Lappiin. Lähdemme Turusta perjantaine 7.4. klo 19.00. Tampereen linja-autoasemalta jatkamme klo 21.15 ja Jyväskylän rautatieasemalta klo 23.30. Suuntanamme on Susikyrö. Takaisin tullaan I pääsiäispäivänä 16.4.

Hinnat: Turusta (meno-paluu) 500 mk, Tampereelta(m-p) 480 ja Jyväskylästä (m-p) 450 mk.

Matkan järjestelyistä vastaa Maisa Kramsu, puh. 921 - 366457. Ilmoittautumiset 9.3.1995 mennessä.

KESÄPÄIVÄT 1995 KAINUUSSA

Oktalaiset kutsuvat kaikki tunturilatulaiset Sinisten Ajatusten Kainuuseen elokuun 11. - 14. päiviksi 1995. Hyrynsalmella, eteläisimmällä poronhoitoalueella, suunnitelmissa on esitellä järvimalmin muuttamista raudaksi ja kentics raudan työstämistä puukoiksi. Merkitsemme luontopolun ja suunnistusradan kunniseville mäntykankaille. Illalla saunomme, laulamme ja nauramme. Olemme yhdessä.

Kesäpäivien pitopaikka, Nuottikylän koulu, sijaitsee 8 km Hyrynsalmen kirkolta ja 80 km Kajaanista Kuusamon suuntaan, joten siinä on hyvä pysähtyä palatessa hillareissulta Savukoskelta tai menomatkalla Lappiin.

Tarkempi tieto ohjelmasta, ajo-ohjeista ja ilmoittautumisesta lähetetään kerhoille ja julkaistaan Tunturilatu - lehdessä 2/1995.

Tervetuloo **Tunturikerho Okta**

SYYSKOKOUS JA SUSIAISVIIKONLOPPU 6. - 8.10.1995

Invalidiliiton Lomakylä Rantasalmella.

Syyskokous on 7.10.1995 klo 14.00 alkaen. Muusta ohjelmasta tarkemmin kevätlehdessä (2/1995).

TERVETULOA !

Isäntinä/emäntinä toimivat Njealljelaiset.

Kustavin luontoretki 20.5.

Kustavin perinteinen retki järjestetään 20.5., jolloin lähtö on klo 7.00 Kustavista. Tuulista riippuen matkaamme Iniöön ja Brändöön. Hinta on 80 mk/hlö. Ilmoittautumiset 30.4.1995 mennessä puh. 922-8414418/Karlin.

Ulko-Tammion retkelle

Tunturikerho Kuovza järjestää 9. - 11.6. Ulko-Tammion retken. Hinta on 100 mk/hlö (omat eväät ja majoitteet). Ilmoittautumiset 9.5. mennessä puh. 952 - 608386 /Riitta Långvik tai postitse Anja Huhtala, Laajakoskentie 73, 48720 Kymi.

TOIMINTAMUISTIO

27.-29.1.	XX Talvipäivät Karttulassa (ks. ilmoitus)
8. - 15.4.	Login hiihtoviikko Susikyrössä
15.4.	Hopeisen ansiomitalin suunnistushakilpailu päättyy
30.4.	Tunturilatu 2/95 aineiston jättöpäivä
6.5.	Kevätkokous Kampin palvelutalossa Helsingissä (ks. etusivun ilmoitus)
12.- 14.5. + 2.-4.6.	Kavtsin eräretkeilykurssi (ks. ilmoitus)
20.5.	Kustavin - Iniön luontoretki (ks. ilmoitus)
9. - 11.6.	Ulko-Tammion retki (ks. ilmoitus)
30.6. - 2.7.	Suomen Ladun leiripäivät
11.-14.8.	Kesäpäivät Hyrynsalmella
30.8.	Susianomusten viimeinen jättöpäivä susivaliokunnalle
2. - 9.9.	Njealljen kerhoviikko Susikyrössä
9. - 16.9.	Kumpen ruskaviikko Susi-Kiisalla
6.-8.10	Syyskokous ja susiaiset Rantasalmella

Tunturiladun XX TALVIPÄIVÄT

pidetään Karttulassa marjakartano Hussolassa
28–29 tammikuuta 1995

OHJELMASSA:

Lauantaina
klo 12 AVAJAISET, tulokahvit
klo 13 vaelluskilpailuun lähtö,
lisäksi luontolatu, pulkkamäki
illanistujaiset, sauna ja
yölaulajaiset kodassa.

Sunnuntaina
liikunnallista ohjelmaa,
viirinlasku noin klo 13.

Osallistumismaksu 30 mk
sisältää tulokahvit.

MAJOITTUMINEN:
noin 50 hengelle vuodepaikkoja
4-6 hengen huoneissa.
Pedatut kerrossängyt.
Lisäksi lattia ja telttamajoitus
omin varustein.

AJO-OHJE HUSSOLAAN

HINNAT:

Huoneissa	130 mk/vrk/henkilö (sis. aamupalan)
lattia	40 mk/vrk/henkilö (sis. aamupalan)
aamupala	25 mk (puuro, leipä, leikkele, kahvi tai tee)
Keittolounas	40 mk (seisovasta pöydästä sis. leivät, ruokajuomat ja kahvin)
Sauna	10 mk

Hinnoissa arvonlisävero.

Ilmoittautuminen ja huonevaraukset 15 tammikuuta 1995 mennessä:
Raili Partanen os. Taivaanpankontie 21 D 36, 70200 KUOPIO, puh. 971-2824427 tai
Kaisa Oksanen os. Kuivaniemi, 72100 KARTTULA, puh. 971-531368

TERVETULOA! **Tunturikerho TSIETSA**

VAELLUSKILPAILUN VARUSTEET: – vähintään 5 m ohutta narua, – kynttilä, – eväspussukka, – kompassi, – muistinpanovälineet, – taskulamppu tai vastaava.
Toivomme myös joukkueista ilmoittautumisen.